

ประมวลเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. **ภาษาศาสตร์** ว่าด้วยลักษณะเฉพาะของภาษาไทย ข้อสอบประกอบด้วย ระบบเสียงในภาษาไทย
 - (พยัญชนะ) มักถามเรื่อง พยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะท้าย มาตราตัวสะกดแม่ต่างๆ พยางค์เปิด พยางค์ปิด (สระ) มักถามเรื่องสระเสียงสั้น สระเสียงยาว สระประสม โดยมีตัวลงคือรูปสระที่ไม่ตรงกับเสียงสระ (วรรณยุกต์) มักให้ผันวรรณยุกต์ตามข้อความที่กำหนด ข้อควรระวังคือการตอบให้ตรง คำถาม **โครงสร้างของพยางค์** ความเหมือน ความแตกต่างของพยางค์ คำเป็น - คำตาย ธรรมชาติของภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษา ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย คำไทยแท้ - คำยืม (คำบาลี คำสันสกฤต คำเขมร คำต่างประเทศตระกูลยุโรป) การสร้างคำการเพิ่มคำ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำสมาสทั้งคำสมาสที่ไม่มีสนธิและคำสมาสแบบมีสนธิ
๒. **หลักภาษา** ข้อสอบมักออกเรื่องความถูกต้องตามหลักภาษาไทย ประโยค กลุ่มคำ ประโยคสมบูรณ์
 - การเน้นประโยค(รูปประโยค) เจตนาของประโยค โครงสร้างของประโยค ชนิดของประโยค (ความเดียว ความรวม ความซ้อน) ข้อบกพร่องของประโยค
 - ก. การใช้คำฟุ่มเฟือย / กะทัดรัด
 - ข. การใช้ภาษากำกวม / ชัดเจน
 - ค. การวางส่วนขยายผิดที่
 - ง. การใช้สำนวนต่างประเทศ
 - จ. ความสัมพันธ์ของประโยค
 - ฉ. ประโยคไม่ครบกระแสความ
 - ช. การใช้คำผิดหน้าที่หรือความหมายในประโยค
๓. **การใช้คำ – สำนวน และการใช้โวหาร**
 - การใช้คำให้ตรงกับความหมาย หน้าที่และชนิดของคำ การใช้คำราชาศัพท์
 - ระดับของภาษา การใช้คำเชื่อม การใช้สำนวน การใช้โวหาร
๔. **วรรณคดีและความงามของภาษา**
 - การสรรคำ การเล่นเสียง ลักษณะเด่นและศิลปะในการแต่งคำประพันธ์
 - ฉันทลักษณ์ และลักษณะเด่นของฉันทลักษณ์ (คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ)
 - การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีหรือวรรณกรรม จินตภาพ แนวคิด ค่านิยม ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณคดีหรือวรรณกรรม ประเพณี สังคม วัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีหรือวรรณกรรม
๕. **การใช้ภาษาเพื่อการแสดงความคิดและการแสดงออก**
 - ภาษาและเหตุผล โครงสร้างของเหตุผล การอนุมาน การแสดงทรรศนะ การโต้แย้ง การโน้มน้าวใจ
๖. **การใช้ภาษาไทย**
 - การพูด ในที่ประชุมชน การสัมภาษณ์ การฟัง การอ่าน เน้นการอ่านจับใจความและการตีความ
 - การเขียน เรียงความ ย่อความ จดหมาย ประกาศ การประชุม คุณธรรมและมารยาทในการสื่อสาร
 - กลวิธีการเขียน อธิบาย การบรรยาย การพรรณนา เทศนาโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร
๗. **เบ็ดเตล็ด** เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนตัวสะกด การรันต์ การอ่านคำ การใช้ลักษณนาม การใช้พจนานุกรม ฯ

บทที่ ๑ ระบบเสียงในภาษาไทย

ระบบเสียงในภาษาไทยมีอยู่ ๓ ชนิด ได้แก่

๑. รูปสระ - เสียงสระ

รูปสระมี.....รูป

ะ	เรียกว่า	เ	เรียกว่า
า	เรียกว่า	ไ	เรียกว่า
ำ	เรียกว่า	ใ	เรียกว่า
ㅣ	เรียกว่า	โ	เรียกว่า
	เรียกว่า	อ	เรียกว่า
◦	เรียกว่า	ย	เรียกว่า
◌	เรียกว่า	ว	เรียกว่า
◌	เรียกว่า	ฤ	เรียกว่า
◌	เรียกว่า	ฦ	เรียกว่า
◌	เรียกว่า	ฦ	เรียกว่า
◌	เรียกว่า	ฦ	เรียกว่า

ประเภทของสระ

๑. เสียงสระ (สระเดี่ยว มี เสียง)

สระเสียงสั้น (รัสสระ)

- /อะ/
- /อิ/
- /อี/
- /อุ/
- /เอะ/
- /แอะ/
- /เออะ/
- /เอาะ/
- /โอะ/

สระเสียงยาว (ทิมสระ)

- /อา/
- /อี/
- /อือ/
- /อุ/
- /เอ/
- /แเอ/
- /เออ/
- /ออ/
- /โอ/

๒. สระประสม (สระเลื่อนมี เสียง) คือ การนำเสียงสระเดี่ยว ๒ เสียงมาประสมกัน ได้แก่

/อิ/ + /อะ/ = /เอียะ/	/อี/ + /อา/ = /เอีย/
/อือ/ + /อะ/ = /เอือะ/	/อือ/ + /อา/ = /เอือ/
/อุ/ + /อะ/ = /อัวะ/	/อุ/ + /อา/ = /อัว/

ทางภาษาศาสตร์ถือว่า สระประสมเสียงสั้น เป็นหน่วยเสียงเดียวกับเสียงยาวจึงถือว่าสระประสม มี ๓ เสียง คือ /เอีย/ /เอือ/ /อัว/

ข้อควรจำ สระเกิน (สระเกิน มี เสียง)

อำ ไอ อี เอา ฤ ฦ ฎ ฏ _____

๒. รูปพยัญชนะ - เสียงพยัญชนะ รูปพยัญชนะ มี ๔๔ รูป คือ

อักษรกลาง (๙)	อักษรสูง (๑๑)	อักษรต่ำคู่ (๑๔)	อักษรเดี่ยว(๑๐)
ก	ข ฃ	คค ฅง	ง
จ	ฉ	ช ฌ	ญ
ฉฉ	ฐ	ฑ ฒ	ณ
ดต	ถ	ท ฑ	น
บป	ฝ	พฟ ภ	ม
อ	ศษส ห	ซ ฮ	ยรลวฬ

เสียงพยัญชนะปรากฏได้ ๒ ตำแหน่ง ในพยางค์ คือ

๑. เสียงพยัญชนะต้น เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว มี ๒๑ เสียง คือ

๑. /ก/	_____	๑๒. /บ/	_____
๒. /ค/	_____	๑๓. /ป/	_____
๓. /ง/	_____	๑๔. /พ/	_____
๔. /จ/	_____	๑๕. /ฟ/	_____
๕. /ช/	_____	๑๖. /ม/	_____
๖. /ฃ/	_____	๑๗. /ร/	_____
๗. /ย/	_____	๑๘. /ล/	_____
๘. /ด/	_____	๑๙. /ว/	_____
๙. /ต/	_____	๒๐. /ฮ/	_____
๑๐. /ท/	_____	๒๑. /อ/	_____
๑๑. /น/	_____		

๑.๒ เสียงพยัญชนะต้นประสม (เสียงควบกล้ำ) คือ พยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นสองตัวออกเสียงควบกัน

ในระบบเสียงภาษาไทย มี ๕ ชุด คือ

	ร	ล	ว
ก	/	/	/
ค (ข)	/	/	/
ป	/	/	×
พ	/	/	×
ต	/	×	×

ข้อควรระวัง

คำควบไม่แท้จัดเป็นเสียง

พยัญชนะต้นเสียงเดี่ยว

เช่น จริง(จิง) สร้าง(สร้าง)

โทรม(โชม) เป็นต้น

๒. เสียงพยัญชนะท้าย คือ เสียงพยัญชนะที่ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดมี ๘ เสียง คือ

๑. /ก/	เช่น เลข โโรค เมฆ ครก นาก ฯลฯ
๒. /บ/ หรือ /ป/	เช่น พบ ลาก กบ จับ กราฟ ฯลฯ
๓. /ด/ หรือ /ต/	เช่น มด กาง คช กฏ พุทธ ฯลฯ
๔. /ง/	เช่น โมง ทาง สูง แกง กิ่ง ฯลฯ
๕. /ม/	เช่น กรรม หาม ชิม ทำ สัมมนา ฯลฯ
๖. /น/	เช่น การณ์ กลอน สัญญาณ เขิน ฯลฯ
๗. /ย/	เช่น ชาย หน้อย รวย ได้ ใน ฯลฯ
๘. /ว/	เช่น ขาว เลว แน่ว ชาย หิว ฯลฯ

๒. วรรณยุกต์ คือ ระดับเสียงสูงต่ำของพยางค์ (tone) มี ๔ รูป ๕ เสียง คือ

รูป	◌	◌ˊ	◌ˋ	◌ˋˊ	◌ˋˋ
เสียง	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

พยางค์ปิด - พยางค์เปิด

พยางค์ปิด คือ เช่น กิน ข้าว ไหม ชิชะ จะจะ ชัยชนะ (มีเสียง /?/)

พยางค์เปิด คือ เช่น มา หรือ หนู

โครงสร้างของพยางค์ หมายถึง ส่วนประกอบของแต่ละพยางค์ โดยพิจารณาจาก

- เสียงของพยัญชนะท้าย พยางค์ปิด หรือพยางค์เปิด
- เสียงของพยัญชนะต้น เดี่ยวหรือควบกล้ำ
- เสียงของวรรณยุกต์ เสียงสามัญ เอก โท ตรี จัตวา
- เสียงของสระ สระสั้น สระยาว

คำเป็นคำตาย

๑. คำเป็น หมายถึง คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว หรือคำที่มีเสียงสะกด แต้ยกเว้น แม่ กก กบ กด เช่น น้ำ ตี ูง จง อาง ให้ เห็น

สูตรการจำ (มายนง ผมยาว = คำเป็น)

๒. คำตาย หมายถึง คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นและไม่มีเสียงสะกด รวมทั้งคำที่อยู่ในแม่ กก กบ กด เช่น กระทบ มะระ ก็ บ่ ฐ ณ เป็ด กฏ ศพ

สูตรการจำ (กบด आयสั้น = คำตาย)

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๑ เรื่องระบบเสียงในภาษาไทย

๑. ข้อใดมีเสียงสระสั้น ทุกพยางค์
๑. น้ำแข็ง น้ำใจ น้ำเชื่อม น้ำมัน
๒. นมข้น นมผง นมกล่อง นมสด
๓. นงนุช นงเยาว์ นงคราญ นงลักษณ์
๔. นพเก้า นพคุณ นพเคราะห์ นพรัตน์
๒. ข้อใดมีจำนวนพยางค์ที่ประกอบด้วยสระลดรูปมากที่สุด
๑. กวนขนม ทุ่มทุน ทางขนาน
๒. ปลดปลง ปกป้อง ครบครัน
๓. ตกใจ สิ้นเคราะห์ กราบกราน
๔. เกรี้ยวกราด กลบเกลื่อน เกรงกริ่ง
๓. ข้อใดไม่มีเสียงสระประสม
๑. มโนมอบพระผู้ เสวยสวรรค์
๒. พุดมากเป่าเปลืองปน ปดเหล่าน (เล่น)
๓. สิ่งใดในโลกล้วน เปลี่ยนแปลง
๔. คำแสลงเสียดแทงระคน คำหยาบ หยอกฤ
๔. พยางค์ท้ายข้อใดมีเสียงสระตรงกับพยางค์ที่ขีดเส้นใต้ “จราจร จลาจล”
๑. ถนน ถนอม ๒. ขนอน โขนง ๓. ฉลอง ฉงน ๔. สนม สนน
๕. ข้อใดมีจำนวนเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวน้อยที่สุดโดยไม่นับเสียงซ้ำ
๑. สูดสายตาข้าเห็นเป็นทุกเว้ง
๒. ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
๓. ของไทยแน่นั้นหรือคือภาษา
๔. ชลลันเจิ่งแผ่นดินหมองร้องครวญคร่ำ
๖. ข้อใดมีทั้งอักษรควบและอักษรนำ
๑. สงครามครานี้หนัก ใจเจ็บ ใจมา
๒. เรียมเร่งแห่งหนาวเหน็บ ออกไอ้
๓. ลูกตายฤใครเก็บ ฝีฝาก พระเอย
๔. ฝีจักแทงที่โพล์ ที่โพล์ใครเผา
๗. คำขวัญต่อไปนี้มีเสียงพยัญชนะสะกดกี่เสียง (ไม่นับเสียงซ้ำ)
- “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ช่วยกันต้านยาเสพติด”
๑. ๕ เสียง ๒. ๖ เสียง ๓. ๗ เสียง ๔. ๘ เสียง
๘. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์ครบ ๕ เสียง
๑. เจ้าคุณแค้นแสนโกรธพิโรธพี่
๒. แต่เดือนยี่่างเข้าเดือนสาม
๓. จนพระหน่อสุริยวงศ์ทรงพระนาม
๔. จากอารามแรมร้างทางกันดาร
๙. ทุกพยางค์ในข้อใดเป็นคำเป็น
๑. พระเสด็จโดยแดนชล
๒. ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย
๓. เรือชัยไว้ว่องวิ้ง
๔. รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม

บทที่ ๒ การใช้คำ

คำและความหมาย

คำในภาษาไทยมีความหมายกว้างและแคบไม่เท่ากัน เช่น ดอกไม้ มีความหมายกว้าง แต่ ดอกกุหลาบ มีความหมายแคบ นอกจากนี้ความหมายของคำแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

1. คำที่มีความหมายตรง คือ แปลความหมายตามพจนานุกรม มี ๒ ลักษณะ คือ

๑.๑ คำที่มีความหมายเดียว เช่น

ผลัด หมายถึง เปลี่ยน

ตกลง หมายถึง ยินยอมพร้อมใจกัน

1.2 คำที่มีหลายความหมาย เช่น

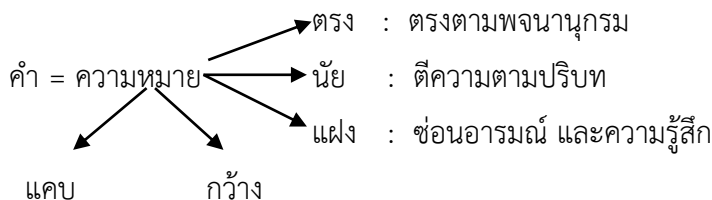
ขัน หมายถึง ภาชนะตักน้ำ หัวเราะ แข็งแรง

๒. คำที่มีความหมายเปรียบเทียบ (อุปมา) หรือ การใช้สำนวนโวหารเช่น

เสื่อ	หมายถึง	ความดูร้าย	ปลาชิว	หมายถึง	ความใจเสาะ
ลิง	หมายถึง	ความซน	ฤษี	หมายถึง	ความสงบเสงี่ยม
ควาย	หมายถึง	ความโง่	แก้วตา	หมายถึง	เป็นที่รัก

ข้อควรจำ

การใช้คำต้องให้ตรงกับความหมาย และบริบท

ตัวอย่างข้อสอบ บทที่ ๒ เรื่อง การใช้คำ

๑. คำในข้อใดสามารถใช้ได้ทั้งความหมายโดยตรงและโดยนัยทุกคำ

๑. เข้าฉาน เข้าถึง เข้าเนื้อ

๒. แก่ลำ แก่เผ็ด แก่เกี้ยว

๓. ขึ้นหม้อ ขึ้นสาย ขึ้นชื่อ

๔. คอแข็ง คอตก คอสูง

๒. คำในข้อใดทุกคำในข้อใดมีทั้งความหมายโดยตรงและเชิงอุปมา

๑. ตกเบ็ด ลอยแพ ไหว้ผี เอียงซ้าย

๒. จับตา ลอกคราบ นิ้วก้อย จับตาย

๓. ตีตตา ลายคราม ขึ้นหิ้ง จับเช่า

๔. ปากน้ำ ตัดต่อ ร้อนตัว ตกข่าว

๓. ข้อใดไม่มีคำพ้องความหมาย (คำไวพจน์)

๑. ไอยรา ราชสีห์ กุญชร

๒. ลำธาร ชลาสินธุ์ มัจฉา

๓. เทเวศร์ อัจฉรา สุรารักษ์

๔. สิงขร เวหาสน์ วนาคร

บทที่ ๓ คำไทยแท้และคำยืมภาษาต่างประเทศ

คำไทยแท้

หลักการสังเกตคำไทยแท้

๑. คำไทยแท้ส่วนมากมีพยางค์เดียว เช่น กิน นอน วิ่ง ผัด จิก เคี้ยว ไล่ ตี ฉับ ข้ำ เขา เจ้า ท่าน มัน แก พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก ดิน น้ำ ไฟ ตา หู ปาก ดี ขาว สูง หอม กลม หนา แบน ใน นอก บน อ่าง ริม และ กับ แม่ จิ้ง ฯลฯ

๒. คำไทยแท้ส่วนใหญ่มักมีคำกร่อนเสียงคำกร่อนเสียงเหล่านี้เป็นคำไทยแท้ เช่น ฉะนั้น กร่อนมาจาก ฉะนั้นนั้น มะพร้าว กร่อนมาจาก หมากพร้าว

๓. คำไทยแท้มีตัวสะกดตรงตามมาตรา

ข้อควรระวัง บางคำสะกดตรงตามมาตราที่ไม่ใช่ไทยแท้ เช่น มน มาจาก ภาษาบาลี โลก มาจากบาลี สันสกฤต

คำเขมร มีดังนี้ จมูก เดิน จะบันหมาก ทะเลสาบ ละออง บายศรี เลอโฉม ดินสอ ปล้นสะดม เวลา ฯลฯ

๔. คำไทยแท้ไม่มีการันต์

คำที่มีตัวการันต์มาจากภาษาอื่น ยกเว้น ๔ คำนี้ (แม้มีตัวการันต์ก็เป็นไทยแท้) ฝิว บ่าห์ เยียร์ อาว์

๕. คำไทยแท้มักปรากฏรูปวรรณยุกต์แต่มีอีกมากมายที่ไม่ปรากฏวรรณยุกต์ เช่น

๖. คำไทยแท้มักไม่ปรากฏพยัญชนะต่อไปนี้ ฃ ฅ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ฎ ฐ ษ พ

ยกเว้นบางคำเป็นไทยแท้ เช่น หลึง ใหญ่ ญ ระฆัง ฆ่า เขี่ยน ศอก เต็ก คี๊ก ฐ เรอ

๗. คำไทยแท้ใช้ “ใ ” ๒๐ ตัว คือ

คำบาลี – สันสกฤต

ภาษาบาลี มีพยัญชนะ ๓๓ ตัว สระ ๘ ตัว คือ อะ อา อิ อี อุ ฤ โ

ภาษาสันสกฤต มีพยัญชนะ ๓๕ ตัว (เพิ่ม ศ, ษ) สระ ๑๔ ตัว (เพิ่ม ไ อ เอ ฤ ฌ ฎ ฏ)

	๑	๒	๓	๔	๕
ฐานคอ	ก (ไก)	ข (ไซ)	ค (คิต)	ฃ (ฆ่า)	ง (งู)
ฐานเพดาน	จ (จู้)	ฉ (ฉัน)	ช (ชอบ)	ฅ (ฅเ)	ญ (ญาน)
ฐานปุ่มเหงือก	ฎ (ฎัก)	ฐ (ฐาน)	ฑ (โฑ)	ฒ (ฒ่า)	ณ (เนร)
ฐานฟัน	ต (ตา)	ถ (เถร)	ท (ท่า)	ธ (ธง)	น (นึ)
ฐานริมฝีปาก	ป (ป็น)	ผ (ผี)	พ (พาน)	ภ (สำภา)	ม (เมีย)
เศษวรรค	ย ร ล ว ส ห ฬ ° ยาย เรา เล่า ว่า เสือ หิว พา ตากลม				

หลักการสังเกตคำบาลี - สันสกฤต

๑. **สังเกตสระ** คำใดประสมด้วย ไอ เอา อุ ฤ ฦ ฎ เป็นคำสันสกฤต (เพราะบาลีไม่มีสระเหล่านี้)
เช่น ไวทย ฤษี เอารส ไมตรี เสาร์ เยวชน นฤมล พศจิกายน ไอศูรย์ ฤตุ ไปรษณีย์ ฯลฯ

๒. **สังเกตพยัญชนะ** คำใดประสมด้วย ศ ช เป็นคำสันสกฤต
เช่น ภิกษุ ศาสนา พิชณ กษัย พฤษภาคม ราชฎร รัศมี เกษตร มหัทศจรรย์ ศักดิ์ ฯลฯ

๓. **สังเกตคำควบกล้ำ** คำใดมีคำควบกล้ำเป็นคำสันสกฤต (เพราะบาลีไม่นิยมควบกล้ำ)
เช่น ประถม จักร ปราชญ์ อัคร อินทร์ บุตร เนตร สตรี ราตรี จันทรา นิตรา กษัตริย์ ฯลฯ

๔. **สังเกต “รร”** คำใดที่มี “รร” เป็นคำสันสกฤต (เพราะบาลีไม่มี “รร”)
เช่น ธรรม จรรยา พรรษา สรรพ กรรม สวรรค์ วิเคราะห์ ฯลฯ

๕. **สังเกต “เคราะห์”** คำใดที่มี “เคราะห์” เป็นคำสันสกฤต เช่น อนุเคราะห์ สังเคราะห์ สงเคราะห์ ฯลฯ

๖. **สังเกต ตัวสะกด ตัวตาม**

หลักการสังเกตคำเขมร

๑. คำเขมรมักสะกดด้วย จ ญ ล ร ส ย และมักจะไม่มีการตัวตาม

สูตรการจำ จานหญิงลิงเรือเสื่อ

- จ สะกด เช่น อำนาง
- ญ สะกด เช่น เพ็ญ
- ล สะกด เช่น กังวล.....
- ร สะกด เช่น ขจร.....
- ส สะกด เช่น ดำรัส

๒. คำที่มาจากเขมรมักเป็นคำควบกล้ำ

เช่น กรวด กระบือ เกลือ ตลาด กระแส ไพระ ตระกอง โปรต กราน กรม กระทรวง กระเพาะ ไชลอน ฯลฯ

๓. คำที่มาจากเขมรมักใช้อักษรนำ

เช่น โฉนด เขม่า ขนอง ตลาด เขลา จมูก ถวาย ฉนำ เฉลียง ถวาย ขนุน ขย่า ฉลุ ฯลฯ

๔. คำที่มาจากเขมร มักขึ้นต้นด้วย บ้ง บัน บำ (เพราะมาจาก บ เต็มคำหน้า)

- เช่น บ้ง บ้งควร บ้งอาจ บ้งคม บ้งคับ บ้งเกิด
- บัน บันทิก บันเทิง บันดาล บันได
- บำ บำเพ็ญ บำนาญ บำเหน็จ บำบัด

๕. คำที่มากจากเขมรมักขึ้นต้นด้วย กำ คำ จำ ชำ ตำ ตำ ทำ สำ อำ

เช่น กำหนด คำรบ จำแนก ชำนาญ ชำรุด ตำเนิน ตำรัส ตำรวจ ตำรา ทำนบ สำราญ อำนวนย ฯลฯ

ข้อสังเกต ภาษาบาลี, สันสกฤต และเขมร มักไม่มีวรรณยุกต์กำกับ

คำยืมจากภาษาตระกูลยุโรป

๑. **ใช้ศัพท์บัญญัติ** คือ การกำหนดคำไทย บาลี สันสกฤต หรือเขมร ที่มีความหมาย หรือสื่อความหมาย เหมือน ศัพท์คำเดิมอาจใช้ในการแปลคำศัพท์ หรือสร้างคำศัพท์ก็ได้

เช่น vision - วิสัยทัศน์ bus - รถโดยสารประจำทาง stamp - ดวงตราไปรษณียากร

๒. **การทับศัพท์** คือ การถอดรูปอักษรจากต้นฉบับเป็นอักษรไทย ยึดหลักตามราชบัณฑิตยสภา ดังนี้

๒.๑ ถอดรูปอักษรตัวต่อตัวตามแนวเทียบ มักไม่ใช้รูปวรรณยุกต์

เช่น clinic - คลินิก computer - คอมพิวเตอร์ dollar - ดอลลาร์ guitar - กีตาร์

๒.๒ คำบางคำที่เคยใช้รูปวรรณยุกต์อนุโลมให้ใช้ได้ เช่น แท็กซี่ ท็อฟฟี่ เค้ก เป็นต้น

๓. **ศัพท์เทคนิค หรือชื่อเฉพาะ** สามารถใช้ทับศัพท์ได้ แต่ยึดหลักการใช้นวนเทียบตัวอักษร

ตัวอย่างข้อสอบ เรื่อง คำไทยแท้และคำยืมภาษาต่างประเทศ

๑. ข้อใดเป็นคำไทยแท้ทุกคำ

- ๑. รูกินเพิ่มพลังงาน รู้อ่านเพิ่มกำลังปัญญา
- ๒. น้ำมันขาดแคลน คุยกับแฟนก็ต้องดับไฟ
- ๓. รักบ้านต้องล้อมรั้ว รักครอบครัวต้องล้อมรัก
- ๔. ภาษาบอกความเป็นชาติเอกราชบอกความเป็นไทย

๒. ข้อใดไม่มีคำที่มาจากภาษาเขมร

- ๑. โปรตเอื้อเฟื้อแก่เด็กและคนชรา
- ๒. เราจะไปรับหลานสาวที่สถานีบางซื่อ
- ๓. นวนิยายเรื่องนี้ดำเนินเรื่องได้กระชับดี
- ๔. เขาเป็นคนเจ้าสำราญมาตั้งแต่ยังหนุ่ม

๓. ข้อใดไม่มีคำที่มาจากภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤต

- ๑. เราต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง
- ๒. อย่าเลี้ยงลูกให้เป็นเทวดา
- ๓. ชื่อของเขาอยู่ในทำเนียบรุ่น
- ๔. ภรรยาของเขาทำงานอยู่ที่นี้

๔. คำซ้อนทุกคำในข้อใดเกิดจากคำไทยทั้งหมด

- ๑. ภูเขา ข้าทาส
- ๒. ข้าวของ มูลค่า
- ๓. แก่นสาร กาลเวลา
- ๔. แก่เฒ่า หยาบช้ำ

๕. ข้อใดใช้คำภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น

- ๑. เมื่อไฟดับควรตรวจสอบว่าเป็นเพราะฟิวส์ขาดหรือปลั๊กหลุด
- ๒. เด็ก ๆ ชอบรับประทานไอศกรีมช็อกโกแลตมากกว่าไอศกรีมกะทิสด
- ๓. ก่อนเข้าแบงก์ ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ ต้องถอดหมวกกันน็อกและแว่นตาตัวออก
- ๔. นักกอล์ฟหลายคน อยากเปลี่ยนวงสวิงให้คล้ายกับไทเกอร์วูดส์ เพื่อให้ตีลูกได้แม่นยำและไกล

๖. ข้อใดเขียนคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ถูกต้องทุกคำ

- ๑. เพอร์เซ็น พลาสติก คลินิก
- ๒. ซอส เต็นท์ เบนซิน
- ๓. กร๊าฟ ซ็อค สปริง
- ๔. สวิตซ์ เซ็ต ดีเปรสชั่น

๗. ข้อใดไม่มีคำภาษาไทยแทนคำภาษาต่างประเทศ

- ๑. วัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบร้องเพลงฮิตติดอันดับ
- ๒. รัฐบาลมีโปรเจกต์พัฒนาชนบทมากมาย
- ๓. พ่อค้ารับออเดอร์สั่งสินค้าจากอเมริกา
- ๔. ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

บทที่ ๔ การสร้างคำ

๑. คำประสม หมายถึง (คำประสม = คำต้น + คำเติม)

- คำประสมจะมีความหมายโดยตรงหรือโดยนัยก็ได้
- คำประสมเกิดจากคำต่างชนิดรวมกันเมื่อประสมกันแล้วอาจเป็นคำชนิดเดิมหรือชนิดใหม่ก็ได้
เช่น น้ำ(นาม) + พริก(นาม) = น้ำพริก (นาม) ห่อ (กริยา) + หมก (กริยา) = ห่อหมก (นาม)
- ถ้าขึ้นต้นด้วย การ ของ เครื่อง ความ ช่าง ชาว ผู้ ที่ นัก หมอ มักเป็นคำประสม

๒. คำซ้อน มี ๒ ประเภท

๒.๑ คำซ้อนเพื่อความหมาย มี ๓ ลักษณะ

(๑) คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่ความหมายเหมือนกันมาซ้อนกัน เช่น ใหญ่โต สวยงาม บ้านเรือน
ทรัพย์สิน **ข้อสอบขอบอกคำซ้อนภาษาไทยภาษาถิ่น เช่น พัดวี ทองคำ เสื้อสาต เป็นต้น**

(๒) คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่ความหมายคล้ายกันมาซ้อนกัน เช่น เงินทอง เพชรพลอย หน้าตา

(๓) คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่ความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น เป็นตายร้ายดี ถี่ห่าง

๒.๒ คำซ้อนเพื่อเสียง ต้องมีพยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกันโดยที่แต่ละคำจะมีความหมายหรือไม่ก็ได้

เช่น เกะกะ งอแง จอแจ เจี้ยวจ้าว เตาะเตาะ ฟุ่มพวย อืดอัด ฯลฯ

คำซ้อนจะมีความหมาย กว้างขึ้นแคบลง คงเดิม หรือเปลี่ยนไปก็ได้

๓. คำซ้ำ หมายถึง

ความหมายของคำซ้ำ ได้แก่ บอกลักษณะ บอกพหูพจน์ เพิ่มจำนวน บอกความถี่(ความต่อเนื่อง) ไม่เจาะจง
อ่อนลง เน้นย้ำ เปลี่ยนความหมาย เช่น เขียวๆ สดๆ น่องๆ

๔. คำสมาส เป็นการสร้างคำแบบบาลีสันสกฤต โดยแบ่งเป็น ๒ วิธี คือ สมาสแบบไม่มีสนธิ(ชนคำ)

และสมาสแบบมีสนธิ (เชื่อมคำ)

กฎของคำสมาสมี ๓ ข้อ

๑. คำที่นำมาสมาสกันต้องเป็นคำบาลีสันสกฤตเท่านั้น

๒. แปลความหมายจากหลังไปหน้า

๓. อ่านออกเสียงต่อเนื่องระหว่างคำ

๔.๑ คำสมาสแบบไม่มีสนธิ (ชนคำ)

เช่น คุณธรรม (คุณ+ธรรม) ราชการ (ราช +การ) สัตวแพทย์(สัตว์ + แพทย์) ชีววิทยา (ชีวะ+วิทยา)

ถ้าเจอคำใดที่ลงท้ายด้วย ธรรม ศาสตร์ สถาน ศึกษา กิจ กรรม วิทยา กร ภาพ ศิลป์ การ ภัย = มักเป็น
คำสมาสแบบไม่มีสนธิ

๔.๒ คำสมาสแบบมีสนธิ (เชื่อมคำ) *โจทย์เน้นเฉพาะ สระสนธิ เท่านั้น**

๑. สระสนธิ เช่น ชลาลัย (ชล+อาลัย) ประมินทร์ (ปรหม+อินทร์) ราชูปถัมภ์ (ราช+อุปถัมภ์) จุฬาลงกรณ์ (จุฬา+อลงกรณ์) สุริโยทัย (สุริยะ+ ุทัย)
๒. พยัญชนะสนธิ จำเป็นคำไปเลยเพราะมีแค่ไม่กี่คำ ได้แก่ พรหมชาติ อาตมภาพ รโหฐาน มโนภาพ เตโชธาตุ นิรทกฐ์ นิรภัย ทุรชน ทรชน ฯลฯ
๓. นิคหิตสนธิ สังเกตคำที่ขึ้นต้นด้วย สง ส้ง ส้ม สัญ สัณ สมา สมุ สโม

ตัวอย่าง ข้อสอบบทที่ ๔ เรื่อง การสร้างคำ

๑. ข้อใดเป็นคำประสมทุกคำ

๑. บ้านเรือน พ่อแม่ ลูกหลาน	๒. ขาดเหลือ บ้านนอก อ้วนพี
๓. ท่อหมก ข้าวดี บ้านพัก	๔. กล้วยไม้ เสื่อคลุม แผ่นเสียง

๒. ข้อความต่อไปนี้ไม่มีคำประสมจำนวนเท่าใด (ไม่นับคำซ้ำ)

“ปัจจุบันสินค้าต่าง ๆ ที่ขายได้ ไม่ได้ขายด้วยคุณภาพอย่างเดียวแล้ว แต่ขายด้วยภาพลักษณ์ที่ดีด้วย นั่นหมายความว่าห้างนั้นบริษัทนั้นมีชื่อเสียงดี มีสินค้าดี มีภูมิหลังดี และสินค้านั้นเป็นที่น่าเชื่อถือในวงการค้า”

๑. ๔ คำ	๒. ๕ คำ	๓. ๖ คำ	๔. ๗ คำ

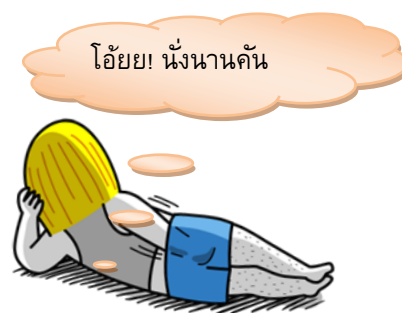
๓. ข้อความต่อไปนี้มีคำซ้อนกี่คำ

การระเบิดของภูเขาไฟทำให้หินร้อนจากใต้พิภพดันตัวขึ้นมาเหนือผิวโลก ก่อให้เกิดคลื่นยักษ์ ธรณีไหวเข้าทำลายบ้านเรือนและชีวิต ท้องทะเลปั่นป่วน ท้องฟ้ามืดมิดทำให้ผู้คน หวาดกลัวคิดว่าโลกจะแตก

๑. ๔ คำ	๒. ๕ คำ	๓. ๖ คำ	๔. ๗ คำ

๔. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

๑. ธรรมชาติเกิดมาเป็นสตรี ข้าวดีคงได้คู่มาสู่สม
๒. ตาปะขาวเฒ่าแก่แซ่กันมา พร้อมนั่งปรึกษาที่วัดนั้น
๓. ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
๔. แสนรโหโอหารน่าสบาย หญิงและชายต่างกลุ่มประชุมกัน

๕. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

๑. พลความ นาฏศิลป์ สรรพสัตว์	๒. ชลบุรี ธนบัตร พิธีกร
๓. ราชดำเนิน สหกรณ์ ชิวประวัติ	๔. ยุทธวิธี คริสตจักร เอกภาพ

๖. ข้อใดไม่มีคำสมาส

๑. บทความบางเรื่องมีแผนภูมิประกอบ	๒. คณะนาฏศิลป์ไทยไปแสดงต่างประเทศ
๓. หนังสือที่มีอายุครบ ๕๐ ปีแล้วไม่มีค่าลิขสิทธิ์	
๔. ทหารที่สะละชีพเพื่อชาติได้รับการยกย่องให้เป็นวีรบุรุษ	

๗. ข้อใดเป็นคำสมาสที่มีสนธิทุกคำ

๑. โลกาภิวัตน์ เอกภพ ศานติสุข

๒. สิงหასน์ วชิราวุธ นิลุล

๓. ฉัพพรรณรังสี อิทธิฤทธิ์ ปริศนา

๔. มโหฬาร เจตนารมณั์ เบญจเพส

๘. การสร้างคำในข้อใดมีลักษณะต่างจากข้ออื่น

๑. อุทกภัย คณิตศาสตร์มนุษยชาติ

๒. กาลเทศะ ธุรกิจ

แพทยศาสตร์

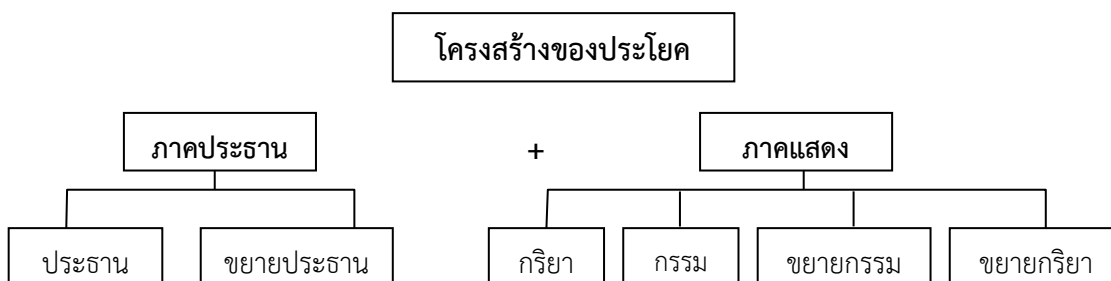
๓. อุณหภูมิ เทพบุตร ประวัติศาสตร์

๔. ภัตตาคาร อรุโณทัย

วชิราวุธ

บทที่ ๕ ระบบประโยคในภาษาไทย

ประโยค คือ การนำถ้อยคำมาเรียงกันอย่างเป็นระเบียบ และมีเนื้อความครบถ้วนสมบูรณ์

เช่น นกน้อยสองตัวกำลังบินอยู่บนท้องฟ้า

ตำรวจร่างใหญ่จับคนร้ายคนนั้น

การเน้นประโยค

การเน้นรูปแบบประโยค หมายถึง การวางรูปแบบของคำในประโยค

เรียกตามการวางชนิดของคำที่ทำหน้าที่ในประโยค มี ๔ ชนิด คือ

๑. **ประโยคเน้นประธาน** คือ การวางส่วนผู้กระทำไว้ส่วนต้นของประโยค

เช่น แดงเล่นฟุตบอล

โรงเรียนนี้มีนักเรียนน่ารักจำนวนมาก แมวตัวนั้นกระโดดสูงมาก

๒. **ประโยคเน้นกรรม** คือ การวางส่วนผู้ถูกกระทำไว้ส่วนต้นของประโยค

เช่น ขนมเค้กนี้แม่ทำให้ฉัน รถยนต์ล้างเสร็จแล้ว ป่าถูกแมวกัด

๓. **ประโยคเน้นกริยา** คือ การวางกริยา ๓ คำ มี เกิด ปรากฏ ไว้ส่วนต้นของประโยค

เช่น มีข้าวในนา เกิดฟ้าผ่าเมื่อวาน ปรากฏน้ำท่วมภาคใต้

๔. **ประโยคมีผู้รับใช้** คือ ประโยคประธาน หรือกรรม มีผู้รับใช้ เข้ามาแทรก

เช่น คุณพ่อให้ฉันล้างรถ ครูใหญ่บอกให้นักเรียนเข้าเรียน

เจตนาของประโยค

ประโยคแบ่งตามเจตนาได้ ๓ ประเภท คือ

๑. **ประโยคแจ้งให้ทราบ** หมายถึง ประโยคที่ผู้ส่งสารมีเจตนาในการเล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการกล่าวทั่วไป เช่น นักเรียน ม.๖ ของโรงเรียนนี้ น่ารักทุกคน

๒. **ประโยคถามให้ตอบ** หมายถึง ประโยคที่ผู้ส่งสารมีเจตนา ในการถามเพื่อให้อีกฝ่ายตอบ เช่น ใครไม่ชอบวิชาภาษาไทยบ้าง คุณจะไปเรียนต่อที่ไหน อะไรที่เธอต้องการบ้าง

๓. **ประโยคบอกให้ทำ** หมายถึง ประโยคที่ผู้ส่งสารมีเจตนา ให้ผู้รับสารปฏิบัติตามความต้องการของตน มักอยู่ในรูปแบบ คำสั่ง ขอร้อง อ้อนวอน แนะนำ ตักเตือน และสั่งห้าม เช่น ห้ามเดินลัดสนาม คุณไปดูหนังกับฉันเย็นนี้นะ ตอนกลับอย่าลืม ซื้ไอ้จิ้งจอกมาฝากด้วย

ชนิดของประโยค

๑. **ประโยคความเดียว** คือ ประโยคที่มีใจความเพียงหนึ่ง มีภาคประธาน และภาคแสดงอย่างละ ๑ ส่วน

ข้อสังเกต ประโยคความเดียวจะมีกริยาสำคัญเพียงตัวเดียว

เช่น ป้าตัดผม คุณพ่อของเธอเป็นตำรวจใจดี โปรดทิ้งขยะลงถัง

๒. **ประโยคความรวม** คือ การนำประโยคความเดียวตั้งแต่สองประโยคขึ้นไปมารวมกันมักใช้คำสันธานเชื่อม แบ่งเป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๒.๑ ประโยคความรวม **มีเนื้อความแบบคล้อยตามกัน**

เช่น ปรีชาทำงานเสร็จแล้วเขาก็รีบกลับบ้าน
 พอโรงเรียนเลิก เธอก็รีบกลับบ้าน

๒.๒ ประโยคความรวม **มีเนื้อความแบบขัดแย้งกัน**

เช่น กว่าเธอจะมาถึงเขาก็หลับพอดี น้องชอบดูหนัง แต่พี่ชอบฟังเพลง
 แม้เธอจะไม่สวยแต่ก็มีเสน่ห์

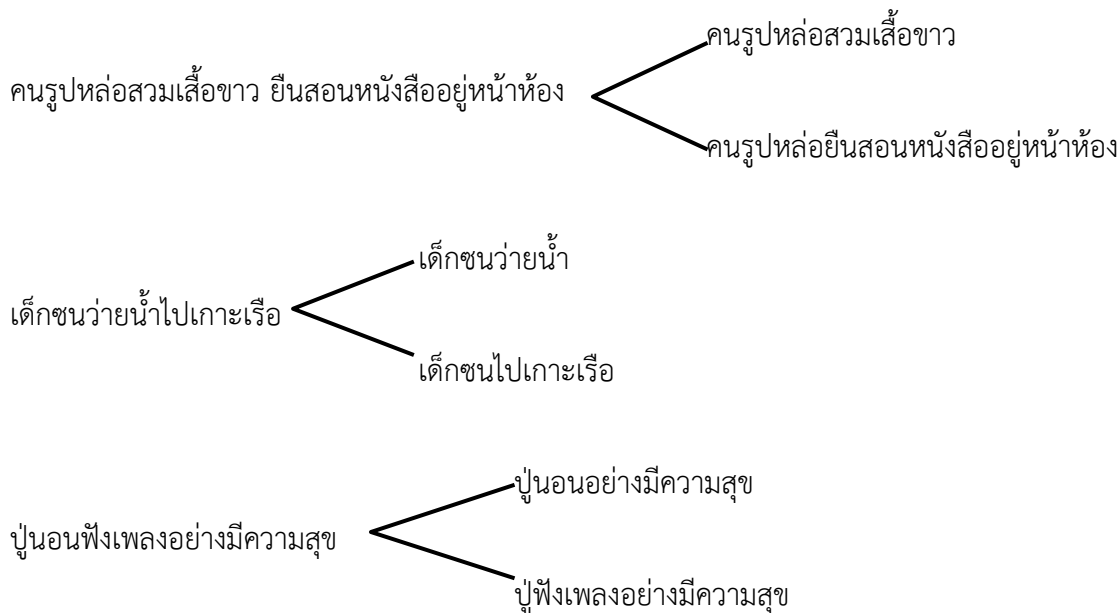
๒.๓ ประโยคความรวม **มีเนื้อความแบบเป็นเหตุเป็นผล**

เช่น เพราะฝนตกหนักจึงเกิดน้ำท่วม นิตยาเป็นคนจู้จู้ๆ เลยไม่ค่อยรัก
 อารีหิวมากเธอก็เลยทานข้าวสองจาน

๒.๔ ประโยคความรวม **มีเนื้อความแบบให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง**

เช่น เธอควรเลือกระหว่างฉันหรือไม้ก็เขา
 ไม่ลุงก็ป่าต้องให้ของขวัญแก่ฉันแน่ ๆ
 จะดูหนังสือหรือฟังเพลงก็เลือกเอาสักอย่างสิ

ข้อควรระวัง ออกสอบทุกปี

๓. **ประโยคความซ้อน** คือ ประโยคที่มีประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายประโยคหลัก แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๓.๑ ประโยคย่อยทำหน้าที่หน่วยนาม (หน่วยนาม = นาม นามวลี สรรพนาม สรรพนามวลี = ประธาน กรรม ส่วนเติมเต็ม ของประโยค) จะมีประพันธสรรพนาม **ผู้, ที่, ซึ่ง, อัน** เชื่อม

เช่น คุณป้าใส่นาฬิกาที่คุณลุงซื้อให้ แมวตัวที่ขโมยปลาถูกจับได้แล้ว
รถเมล์ซึ่งเธอรอเกือบสองชั่วโมงมาถึงแล้ว

๓.๒ ประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายหน่วยกริยา (กริยา กริยาวลี) จะมี **“ที่,ว่า”** เชื่อม
ซึ่งทำหน้าที่ขยายกริยาหรือวิเศษณ์

เช่น ผมยินดีด้วยที่คุณได้รับรางวัล แม่บอกว่าพ่อจะมารับไปเที่ยวภูเก็ต

ข้อควรจำ ระวังประโยคที่ไม่จบความ ไม่ถือว่าเป็นประโยค เช่น
รถยนต์คันที่ชนเด็กนักเรียน (ขาดภาคแสดง)
ขณะที่เธอเดินอยู่บนถนนอย่างเหม่อลอย (ประโยคไม่จบความ)
พ่อขุนรามคำแหงมหาราชกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัยองค์ที่ ๓ (ขาดภาคแสดง)

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๕ เรื่องระบบประโยคในภาษาไทย

๑. ข้อใดเป็นประโยคสมบูรณ์

๑. ภาษาไทยพัฒนามาตลอดเวลา	๒. ประเทศชาติบ้านเมืองของเรา
๓. เด็กหญิงตัวเล็กผิวขาวคนนั้น	๔. ทะเลสาบข้างหมู่บ้านเจ้าพระยา

๒. ข้อใดเป็นประโยคสมบูรณ์

๑. การแต่งกายตามสมัยหรือตามแฟชั่นของวัยรุ่น ๒. มีข่าวโรคไข้หวัดนกระบาดในหลายจังหวัดของไทย
๓. บุคลิกภาพหรือชื่อเสียงของผู้พูดและการยอมรับจากผู้ฟัง ๔. ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปาฏิหาริย์ตลอดจนเรื่องไสยศาสตร์

๓. กลุ่มคำในข้อใดเป็นนามวลีทั้งหมด

๑. นกบนต้นไม้	วิ่งออกกำลังกาย	ข้างหลังภาพ
๒. โรงเรียนของเรา	สูงเทียมฟ้า	วิมานดิน
๓. ผู้บริหารโรงเรียน	นายกสมาคม	ทหารประจำการ
๔. ฟ้าเพียงดิน	สุดแดนสยาม	เด็กเลี้ยงแกะ

๔. ข้อใดเป็นประโยคคำถาม

๑. อะไรฉันก็กินได้ทั้งนั้น ๒. เธอนั่นเอง ฉันนึกว่าใครเสียอีก
๓. ทำไมเธอไม่อ่านคำสั่งให้ตีเสียก่อน ๔. เมื่อไรเขาจะมาก็ไม่รู้

๕. ข้อใดเป็นประโยคกรรม

๑. ประโยชน์ที่เกิดจากโครงการนี้มีผลดีต่อสังคมในระยะยาว
๒. เพราะแม่สูบบุหรี่จัดลูกที่คลอดออกมาจึงมีขนาดเล็กกว่าปกติ
๓. คนที่เป็นเบาหวานมีโอกาสดิตเชื้อทางกรวยไตมากกว่าคนทั่วไป
๔. อาคารผู้ป่วยนอกหลังนี้สร้างเสร็จภายในห้าเดือนด้วยเงินบริจาคของประชาชน

๖. ข้อใดเป็นประโยคความเดียว

๑. สมบัติขึ้นรถไฟไปเที่ยวทางใต้ทุกปี ๒. คุณยายตื่นขึ้นมาทำอะไรกุกกักตอนดึกบ่อยๆ
๓. เรื่องสั้นของ “วินทร์” มักจะจบแบบหักมุม ๔. ตอนเด็กๆ เขาว่ายน้ำไปเกาะเรือโยงเสมอ

๗. ข้อใดเป็นประโยคความรวม

๑. กระแสน้ำไหลแรงจนเซาะตลิ่งพังไปแถบหนึ่ง ๒. มีหลักฐานว่ามนุษย์ยุคหินใช้ขวานทองแดงในการล่าสัตว์
๓. ฟ้าทะลายโจรเป็นพืชสมุนไพรที่นิยมใช้รักษาอาการเจ็บคอ
๔. การส่งเสริมการอ่านเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างหนึ่ง

๘. ข้อใดไม่ใช่ประโยคกรรม

๑. พอฝนจะตกเราก็รีบกลับบ้านทันที ๒. คนไทยรักสงบแต่ยามรบก็ไม่ขลาด
๓. ใคร ๆ ก็รู้ว่าแถวสี่ลมอากาศเป็นพิษ ๔. ประชาชนไม่ใช่สะพานลอยตำรวจจึงต้องตัดเตือน

๙. ข้อใดเป็นประโยคความซ้อน

๑. สมชายวางมือจากกิจการทุกอย่างที่บริษัท ๒. แม้ใสนาฬิกาเรือนใหม่ที่พ่อให้
๓. คุณยายถือศีลแปดที่วัดทุกวันพระ ๔. วันนี้พ่อประชุมที่ทำงานตลอดวัน

๑๐. ข้อความต่อไปนี้ส่วนใดเป็นประโยคต่างชนิดกับข้ออื่น

(๑) การบริโภคอาหารทะเลมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อร่างกายคนเรา (๒) ในเนื้อปลาที่มีกรดไขมันไม่อิ่มตัวซึ่งมีส่วนช่วยลดคอเลสเตอรอลในเลือด (๓) คนที่ชอบรับประทานกุ้งส่วนมากไม่รับประทานหอยและเปลือก (๔) ทั้งหอยและเปลือกกุ้งเป็นอาหารที่อุดมไปด้วยแคลเซียมและโคโคซาน

๑. ส่วนที่ ๑

๒. ส่วนที่ ๒

๓. ส่วนที่ ๓

๔. ส่วนที่ ๔

บทที่ ๖ ข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

๑. การใช้ภาษาผิด เช่นการใช้คำผิดความหมาย ผิดหน้าที่ ผิดบริบท
๒. การใช้ภาษาไม่เหมาะสม การใช้ภาษาผิดระดับ
๓. การใช้ภาษาไม่กระชับ
๔. การใช้ภาษาไม่สละสลวย
๕. การใช้สำนวนแบบภาษาต่างประเทศ
๖. การใช้ประโยคไม่จบความ

๑. การใช้ภาษาผิด

๑.๑ การใช้คำผิดความหมาย เช่น

พ่อแม่เสียมสอนให้เขาเอื้ออารีแก่ผู้อื่น

ตำรวจรวูกระสุนปืนใส่ผู้ร้ายหนึ่งนัด

เขาสร้างสรรคความผิตวันละเล็กวันละน้อย

รู้ว่าเขาเจ็บไข้ได้ป่วยก็ควรไปดูตายเขาบ้าง

เขาหมกมุ่นกับการเรียนจนล้มป่วย

๑.๒ ใช้กลุ่มคำและสำนวนผิดความหมาย เช่น

ลิ้มหน้าอ้าปาก ต้องใช้

ทันพินทันควัน ต้องใช้

ปัญญาเท่าฝ่าหอย ต้องใช้

๑.๓ การเรียงคำหรือกลุ่มคำผิดลำดับ มักเกิดจากการวางกลุ่มคำขยายไว้ห่างจากคำที่ต้องการขยายมากเกินไป

เช่น ในเรื่องนิกกับพิม มีการกล่าวถึงมนุษย์ในทัศนะของสุนัขต่าง ๆ กัน

(...มีการ กล่าวถึงมนุษย์ในทัศนะต่าง ๆ กันของสุนัข)

เขาแลเห็นเด็กน้อยไร้เดียงสาข้างหญิงสาวกำลังกระโดดเต็น

(เขาแลเห็นเด็กน้อยไร้เดียงสากำลังกระโดดโลดเต้นข้างหญิงสาว)

๒. การใช้ภาษาไม่เหมาะสม

๒.๑ ใช้ภาษาพูดในการเขียนทางวิชาการ เช่น

- ยังง (อย่างไร) นิดหน่อย (เล็กน้อย) เผาศพ (ฌาปนกิจศพ)
- เอาการเอางาน (มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน) เยอะแยะ (มาก)
- ๒.๒ ใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็นในภาษาไทย เช่น
- แอร์ (เครื่องปรับอากาศ)
 - แอนตี้ (ต่อต้าน)
 - เซ็นเซอร์ (ตรวจพิจารณา)
 - รถเมล์ (รถโดยสารประจำทาง)

- ๒.๓ ใช้ภาษาต่างระดับในบริบทเดียวกัน เช่น
- มารดาของข้าพเจ้าเสียชีวิตตั้งแต่ข้าพเจ้ายังเล็ก ๆ คุณพ่อจึงมีภรรยาใหม่
 - กระผมขอเรียนว่า กระผมไม่ได้เงานเมื่ยกระผมออกลูกเมื่อวานนี้กระผมเลยต้องหยุดงาน

- ๒.๔ ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับโวหาร เช่น
- เด็กน้อยค่อย ๆ เดินไปโรงเรียนอย่างเร่งรีบ
 - เขาเดินเตรมาหาฉันที่นที่รถไปจอดสนิท
 - เธอสวมเสื้อบางจนดูตัวเปล่าเล่าเปลือย
 - เรือค่อย ๆ แล่นผ่านไปอย่างรวดเร็ว

๓. การใช้ภาษาไม่กระจ่าง

- ๓.๑ ใช้คำไม่ชัดเจน เช่น
- เขาถูกไล่ออกเพราะไม่เชื่อสัตย์ (ต้องบอกว่าไม่เชื่อสัตย์อย่างไร)
 - เรื่องนี้ผู้แต่งมีจินตนาการที่ดี (คำว่าดีความหมายกว้างเกินไป)
 - มีอะไร ๆ อีกหลายประการที่เธอยังเขียนคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริง (ควรให้ข้อเท็จจริง)

- ๓.๒ ใช้ภาษากำกวม คือตีความได้หลายอย่าง เช่น
- ไหลเขาลาดดีจริง - พ่อตาไม่สบาย
 - ที่นี้รับแก้กางเกง - คนที่จับเชือกควรจะเป็นคนสาว
 - รถบรรทุกของไปตั้งแต่เช้า - ที่นี้รับอัดพระ
 - พ่อเลี้ยงเธอดี - ถึงไม่มีที่นอนก็ไม่ร้อนใจเลย

๔. การใช้ภาษาไม่สละสลวย

- ๔.๑ ใช้ภาษาฟุ่มเฟือย เช่น
- ในอนาคตข้างหน้า - นำศพของผู้ตายไปไว้ที่วัด
 - ในอดิตที่ผ่านมา - เขาถูกจับในข้อหาลักทริพย์ของผู้อื่น
 - ประวัตศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีต - การจราจรติดิด ถนนแออัดด้วยรถ
 - มีสัมพันธไมตรีอันดี - ผลสีบเนื่องที่ตามมา
 - บ้านเรือนของผู้คนมีอยู่เป็นระยะ ๆ - ทำการ, รับฟัง

๔.๒ ลำดับคำไม่เหมาะสม เช่น

- ลีลาของชีวิตเธอเปลี่ยนแปลง - เขาเป็นคนดีถ้าเขาไม่ดื่มเหล้า

๕. ใช้สำนวนต่างประเทศ เช่น

- ใช้ชีวิต - จะนำมาซึ่ง....
- พบตัวเอง - ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
- มาในเพลง - หกโรคร้าย (ขาดลักษณะนาม)
- มาในชุด - สำหรับ, มัน (ไว้ต้นประโยค)
- ภายใต้อการนำ - ต้องอบอุ่นร่างกาย
- ภายใต้อการควบคุม - พร้อมด้วย , ปราศจาก

๖. การใช้ประโยคไม่จบความ

ลักษณะการใช้ประโยคไม่จบความ มักจะหลุดโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของประโยคที่ทำหน้าที่ขยาย (ประโยคความซ้อน) แต่ขาดใจความหลักของประโยค เช่น

- เด็กที่เดินอยู่บนถนน - บ้านซึ่งใกล้จะพังแล้วนั้น
- เขามักจะพูดเสมอ ๆ ว่า ฯลฯ

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๖ เรื่อง ข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

๑. ประโยคใดไม่กำกวม

- ๑. ใครตามหมอมมา
- ๒. เขาเหยียบแก้วแตก
- ๓. ถ้าเขาตกลงไปคุณจะเสียใจ
- ๔. เขาไปเชียงใหม่กับเพื่อนอีกสองคน

๒. ข้อใดมีความหมายกำกวม

- ๑. ผู้ได้รับรางวัลเป็นกวีที่มีชื่อเสียงชาวญี่ปุ่น
- ๒. ตำรวจจับผู้ค้ายาเสพติดจำนวนมากที่กลางกรุง
- ๓. แม่ค้าหยิบเหรียญบาทออกมาทอน ๔ เหรียญ
- ๔. แผ่นดินไหวทำให้บ้านเรือนพังพินาศและผู้คนล้มตายมาก

๓. ข้อใดใช้คำพุ่มเพื่อย

- ๑. ความเครียดนับวันจะเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาสังคมถึงขั้นวิกฤต
- ๒. ปัญหาสุขภาพจิตเป็นผลจากความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- ๓. ผู้คนในหลายประเทศกำลังให้ความสนใจในการใช้สมุนไพรลดความเครียด
- ๔. สมุนไพรหลายชนิดมีทั้งที่เป็นอาหาร เครื่องดื่ม เช่น ชาชงสมุนไพรชนิดต่าง ๆ และน้ำมันหอมระเหย

๔. ข้อใดไม่ใช่สำนวนภาษาต่างประเทศ

- ๑. ในความคิดของผมหนังสือเล่มนี้ดีที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๒. ไม่เป็นการยากที่เราจะสืบค้นประวัติชีวิตของท่านผู้รู้
- ๓. ปัจจุบันนี้ชาวกรุงเทพฯ ประสบปัญหาการจราจรติดขัด
- ๔. คนไทยกำลังให้ความสนใจข่าวเศรษฐกิจ

บทที่ ๗ ความงามในภาษาและการอ่านวรรณคดี

ความงามในภาษาเกิดจาก

๑. การสรรคำ

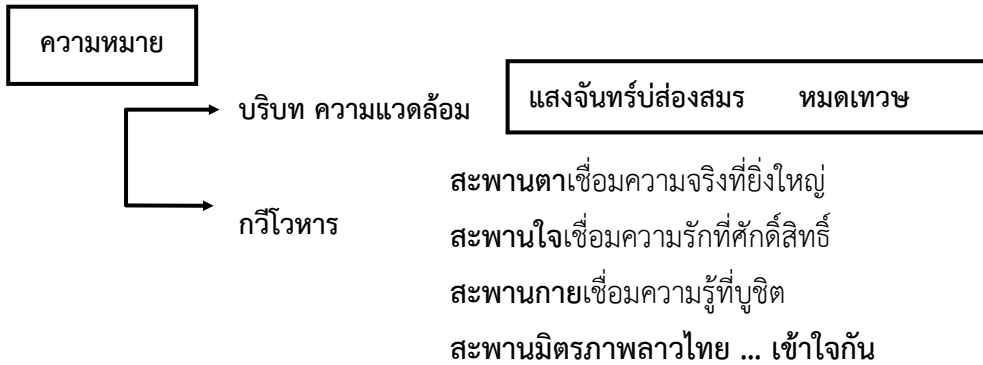
๒. การเรียบเรียงถ้อยคำ

๓. ภาพพจน์

การสรรคำ

การสรรคำ หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำโดย

๑.๑ คำนี้ถึงความหมาย

(ชูกีเกียรติ วรรณศูท)

(สะพานตา = ภาพปรากฏการณ์ที่พบ สะพานใจ = ความรื่นรมย์ สะพานกาย = ประสบการณ์)

๑.๒ คำนี้ถึงเนื้อเรื่องและบุคคลในเรื่อง

๑.๓ คำนี้ถึงลักษณะของคำประพันธ์

๑.๔ คำนี้ถึงเสียง

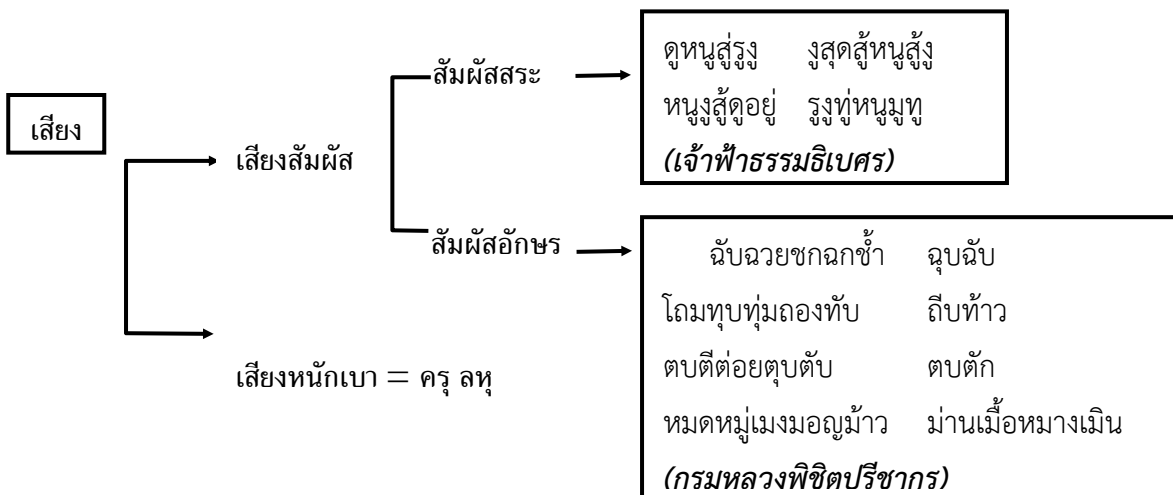
- คำเลียนเสียงธรรมชาติ

- คำที่เล่นเสียงวรรณยุกต์

- คำที่เล่นเสียงสัมผัส

- คำที่เล่นเสียงหนักเบา

- คำพ้องเสียงและคำซ้ำ

ภาพพจน์

๑. อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง

(เหมือน เสมือน ดุจ ประดุจ ราว รวากับ เพียง เพียง ฟ่าง ปูน กล เฉก คล้าย อย่าง)

คุณแม่หนาหน้าเพียง	พสุธา
คุณบิดรดุจอา-	ภาคกว้าง
คุณพี่ฟ่างศิขรา	เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ่าง	อาจสู้อาศร

๒. อุปลักษณ์ คือ การเปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำว่า “คือ, เป็น”

(เปรียบเทียบโยงความคิดอย่างหนึ่งไปสู่ความคิดหนึ่ง)

คือน้ำผึ้งคือน้ำตาคือยาพิษ
คือหยาดน้ำอมฤตอันชื่นชุ่ม
คือเกสรดอกไม้คือไฟรม
คือความกลุ้มคือความฝันนั้นแหละ “รัก”

(ไพรีกไฟลาไฟซึ่ง : รยงค์ เวนุรักษ์)

๓. บุคลาธิษฐาน บุคคลวัต บุคคลสมมติ คือ การสมมติให้สิ่งต่าง ๆ แสดงกิริยาอาการ เหมือนมนุษย์ สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดได้

หลังคาโบสถ์โอดครวญเมื่อจวนผู้
ระเนงลู่ลงหล่นบนพื้นหญ้า
เสาอิฐปูนทรุดเซตามเวลา
พระประธานสั่นหน้าระอาใจ

(แสงธรรม : สุธน พันธุ์เมฆ)

๔. อติพจน์คือ การพรรณนาเกินขอบเขตความเป็นจริง

เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์ อรเอย
เมรุชูปสมุทดินลง	เลขแต่้ม
อากาศจักรจรผจง	จารึก พอฤ
โคมแม่หยาดฟ้าแยม	อยู่ร้อนฤเห็น

(นิราศนรินทร์)

๕. ปฏิพากย์ คือ กล่าวตรงกันข้าม

เช่น หน้าขึ้นอกตรม จักรวาลวุ่นวายไร้สำเนียง

๖. สัทพจน์ หมายถึง การเลียนเสียงธรรมชาติ

เช่น บัดเดียวดังหึ่ง เห่ง วัง เวง แว่ว

๗. สัญลักษณ์ หมายถึง การนำคำหนึ่ง มากหมายความแทนอีกคำหนึ่งโดยถือว่าคำที่นำมาใช้แทนกันได้นั้นต้อง

เป็นที่เข้าใจกันทั่วไป สีขาว=ความบริสุทธิ์ ความไร้เดียงสา สิงโต สิงห์ = ผู้มีอำนาจ
 นกขมิ้น = คนร่อนเร่พเนจร ระฆัง = ความมีเกียรติ มีชื่อเสียง

ศิลปะการประพันธ์

๑. สัมผัสสระ

ต้องเป็นสระเสียงเดียวกันและเสียงพยัญชนะสะกดมาตราเดียวกัน เช่น ฉันทันเห็นหมีที่ดำน่าขำยิ่ง

๒. สัมผัสอักษร(สัมผัสพยัญชนะ)

พยัญชนะเสียงเดียวกันจะสัมผัสกันได้ เช่น ผ่องแผ้ว เพลียงพล้า (อักษรสูงและอักษรต่ำสัมผัสอักษรกันได้ เพราะจัดเป็นเสียงเดียวกัน(ท ธ ฒ สามารถสัมผัส กับ ถ ฐ ได้ เป็นต้น)

๓. เล่นเสียงวรรณยุกต์ บางปีข้อสอบเรียกการเล่นเสียงสูง – ต่ำ หรือการใช้เสียงดนตรี

เช่น ธรณีนี้ี่ เป็นพยาน

๔. การซ้ำคำ การซ้ำคำคือการใช้คำๆเดียวกันซ้ำในหลายๆจุด มี ๒ แบบ คือ เป็นคำซ้ำและไม่เป็นคำซ้ำ

๕. การเล่นคำ การเล่นคำคือการเอาคำพ้องเสียงมาใช้ในหลายๆแห่งในคำประพันธ์(คำพ้องเสียง=คำที่อ่านเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน)

****เล่นคำต่างกับซ้ำคำตรงที่ เล่นคำความหมายจะต่างกัน ซ้ำคำความหมายจะเหมือนกัน)

๖. การซ้ำคำเล่นคำ ใช้ทั้งสองวิธีประกอบกัน

๗. การดูลเสียงและดูลความหมาย น้ำหนักความของข้อความจะเท่ากัน

๘. ปฏิพจน์(คำถามเชิงวาทศิลป์)

คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบแต่พูดให้คิด เช่น ลงกาเป็นสองเมืองหรือ ให้น้องแล้วมารื้อให้พี่

๙. คำไวพจน์ (การหลกคำ)

คำที่ความหมายเหมือนกัน(Synonym) เช่น วารี =ชล=ธาร=นที =น้ำ ฯลฯ

๑๐. การใช้คำที่มีเสียงหนักเบา หนัก=ครุ(ยาวหรือสะกด) เบา=ลหุ (สั้นและต้องไม่สะกด)

๑๑. คำอภิปาส คำซ้ำที่กร่อนเสียงพยางค์หน้า เช่น ระเรื้อย ระริน ระวาว ระวับ ยะยัม ยะยุง

๑๒. สัทพจน์

การเลียนเสียงธรรมชาติ (สัทพจน์เป็นทั้งภาพพจน์และศิลปะการแต่งคำประพันธ์)

จินตภาพ

จินตภาพ หมายถึง ประสาทสัมผัสในการจินตนาการ ได้แก่

๑. รูป (ภาพ สี แสง การเคลื่อนไหว) ๒. รส ๓. กลิ่น ๔. เสียง

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๗ เรื่อง ความงามในภาษาและการอ่านวรรณคดี

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

- (๑) เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ่มกายเหมือนทรายซัด ต้องนั่งปิดแปะไปมิได้นอน
 (๒) ครั้นยามเย็นเห็นเหมือนหนึ่งเมฆพลุ่ง เป็นคว้นฟุ้งราวกับไฟไกลหนักหนา
 (๓) ดูเหย้าเรือนหาเหมือนอย่างไทยไม่ หลังคาใหญ่พื้นเล็กเป็นโรงผี
 (๔) เราเป็นมนุษย์สุดรักต้องลักพา เหมือนอินทราตริงส์ตรัยเป็นโรมี

๑. ข้อใดไม่ใช่ภาพพจน์ชนิดอุปมา

๑. ข้อ ๑ ๒. ข้อ ๒ ๓. ข้อ ๓ ๔. ข้อ ๔

๒. ข้อใดใช้ภาพพจน์ชนิดอุปลักษณ์

๑. ข้อ ๑ ๒. ข้อ ๒ ๓. ข้อ ๓ ๔. ข้อ ๔

๓. ข้อใดไม่ใช่ภาพพจน์ชนิดบุคคลวัต

๑. เมฆไหลลงห่มเง้อม ผาชะงอก ๒. งามม่านเงาไม้โคก ชับซ้อน
 ๓. ดอกหญ้าปาลมโอบ ผงกช่อ ๔. ซ่าซ่าธาราจะอ่อน เร่งร้อนระหายฝัน

๔. ข้อใดใช้ภาพพจน์

- ๑) แยกเต้าเคล้าคู่เคียง เรียงจับไม้ใช้ปีกหาง
 เรียงคะนึ่งถึงเอวบาง เคยแนบข้างร่างแรมรอน
 ๒) ปักซี่มีหลายพรรณ บ้างชมกันชั้นเพรียกไพร
 ยี่งฟังวังเวงใจ ล้วนหลายหลากมากภาษา
 ๓) ลมช่วยรวยกลิ่นน่อง หอมเรื่อยต้องคลองนาสา
 เคลือบเคล้นเห็นคล้ายมา เหลียวหาเจ้าเปล่าวังเวง
 ๔) พิภพบุณนาคบาน กลิ่นหอมหวานชานขจร
 แม้นนุชสุดสายสมร เห็นจะวอนอ่อนพี่ชาย

๕. ข้อใดไม่มีการเล่นคำ

๑. เบญจวรรณวันจากเจ้า กำสรดเศร้าแทบวายวาง
 ๒. นามแก้วดอกแก้วคือ แก้วเนตรพินิจใช้ใคร
 ๓. งามทรงวงดั่งवाद งามมารยาทนาครกราย
 ๔. นางแยมดจุจเรียมยล น้อยแยมยืมพริ้มพรายงาม

๖. ภาพพจน์ประเภทใดไม่ปรากฏในคำประพันธ์ต่อไปนี้

“ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวลือกกลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียนบ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนงกเกวียนดู
 เปลี่ยนเปลี่ยนคว้างคว้างเป็นหวางวน”

- ๑) อุปมา ๒) อุปลักษณ์ ๓) บุคคลวัต ๔) การเลียนเสียงธรรมชาติ

๗. ข้อใดไม่ใช่ข้อดีพจน์

- ๑) การเวกหรือวิเวกร้อง ระงมสวรรค์
- ๒) เนืองเนิ่นเนิ่นแนวไศล สูงไสวห้วยฟ้า ชรอำอำหาหน
- ๓) ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
- ๔) ถึงจะวิตวิตักตวงทุกคำคืนทิวาวัน ถึงจะทตทอระหัดหันเข้าทุ่งนาป่า

๘. ข้อใดไม่มีคำอ้อพาส

- ๑. ลอยละลิวปลิวไปไพรระหง
- ๒. แสงเรือเรืองแดงยับสลับคราม
- ๓. กุหลาบงามหอมระรื่นชื่นนาสา
- ๔. เจ้าละเลยเร่ร้อนไปหนไหน

๙. ข้อใดสื่อจินตภาพต่างกับข้ออื่น

- ๑. เสนาะเสียงสังคีตประณีตฉำ
- ๒. ฟังทุ่มต่ำเรื่อยจะเจ็ยแจ้ว
- ๓. วะแว่วเพียงเสียงพ้อซอสายเอก
- ๔. ประกายพริกกะพริบปลิวพันทิวไม้

๑๐. ข้อใดไม่ปรากฏในคำประพันธ์ต่อไปนี้

ฝนเป็นสายปรายโปรยเมื่อใกล้ค่ำ	ฟ้าร่ำคาร์ณอยู่เลื่อนลั่น		
แปลบประกายปลายคุ้งทุ่งสุพรรณ	ลมกระชั้นกระโชกกระซอกแรง		
๑. สี	๒. แสง	๓. เสียง	๔. การเคลื่อนไหว

๑๑. คำประพันธ์ต่อไปนี้แสดงคุณค่าด้านใดน้อยที่สุด

เขี้ยวขจีระริกใบไหวเอนอ่อน	น้ำค้างซ่านฝากไว้จูบใบเขี้ยว
อุ่มหยาดน้ำรวมณที่ริวเรียว	เต็บโตต่อรอเดียวมาเกี่ยวคน
๑. การสรรคำใช้	๒. การเสนอแนวคิด
๓. การเล่นสัมผัส	๔. การใช้ภาพพจน์

๑๒. ภาพสะท้อนทางสังคมข้อใดไม่ปรากฏในคำประพันธ์ต่อไปนี้

อันนารีที่ยังสาวพวกชาวบ้าน	ถีบกระดานถือตระกร้าเที่ยวหาหอย
ดูแคล้วคล่องล่องแล่นแฉลบลอย	เอาขาห้อยเป็นหางไว้กลางเลน
อันพวกเขาชาวประมงไม่หยงหยิบ	ล้วนตีนถีบปากกัดขัดเขมร
จะได้กินข้าวเข้าก็ราวเพล	ดูจัดเจนโลดโผนในโคลนตม
๑. ลักษณะนิสัยของชาวประมง	๒. การประกอบอาชีพของชาวประมง
๓. การแต่งกายของชายชาวประมง	๔. การละเล่นของสาวชาวประมง

๑๓. ข้อความที่ขีดเส้นใต้ในคำประพันธ์ต่อไปนี้หมายถึงข้อใด

เมื่อสุกงอมหอมหวานจึงควรหล่น	อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่		
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี	เมื่อบุญผู้มีคงจะมาอย่าปรารมภ์		
๑. ลาภยศ	๒. ทรัพย์สิน	๓. คู่ครอง	๔. ผู้อุปถัมภ์

๑๔. ข้อใดใช้วิธีการเสนอภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

- ๑) จนไก่เถื่อนเดือนขึ้นสนั่นแจ้ว ดูเหวว่าแว่วหวาดหมายว่าสายสมร
- ๒) หน้าวังหรือจะสั่งด้วยนะนก ให้แนบอกของพี่รู้ว่าโหยให้
- ๓) ดอกไม้ร้องป้อปบสนั้นป่า ให้แหล่งหล้าใครไม่มีเสมอเหมือน
- ๔) นาคสะดุ้งรุงรังกระดิ่งห้อย ไปโพธิ์ร้อยระเรงอยู่แห่งหนึ่ง

๑๕. คำประพันธ์ต่อไปนี้ใช้โวหารภาพพจน์ชนิดใดตามลำดับ

“ปุนีมน้อยนอนนิ่งทอดทิ้งคราบ เจ้าหอยกาบแกะรอยกับหอยโข่ง

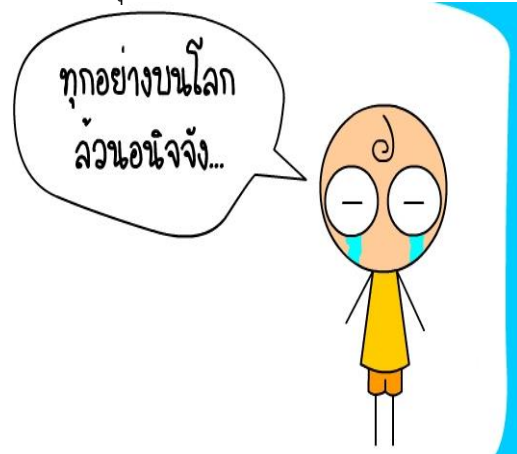
บ้างค้อมขดคุดคู้เหมือนอยู่โยง

บ้างเดินโด่งจุดงค์ดันไปตนเดียว”

๑) บุคคลวัต อุปมา อุปมา และอุปลักษณ์	๒) สัญลักษณ์ บุคคลวัต อุปมา และอุปมานิทรรศน์
๓) บุคคลวัต บุคคลวัต อุปมา และบุคลลวัต	๔) นามนัย อติพจน์ อุปมา และนามนัย

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๑๕-๑๗

๑. สายธาราตั้งนาฬิกาแก้ว แว่วแว่วจ้อกจ้อกเซาะชอกหิน
๒. อยากจะบอกว่ารักสักเท่าฟ้า หมดภาษาจะพิสุจน์พูดรักได้
๓. ชีวิตเป็นกีฬา เกิดมาเพื่อแข่งขัน
- บ้างจะไม่สู้ก่อนเมฆ บ้างอยากสู้ทุกวัน
๔. ทะเลไม่เคยหลับไหล ใครตอบได้ไหมไหนจึงตื่น
- บางครั้งยังสะอื้น ทะเลมันตื่นอยู่รำไป

๑๕. ข้อใดใช้สัญลักษณ์

๑) ข้อ ๑.	๒) ข้อ ๒.	๓) ข้อ ๓.	๔) ข้อ ๔.

๑๖. ข้อใดมีคำใช้เลียนเสียงธรรมชาติ

๑) ข้อ ๑.	๒) ข้อ ๒.	๓) ข้อ ๓.	๔) ข้อ ๔.

๑๗. ข้อใดใช้ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

๑) ข้อ ๑.	๒) ข้อ ๒.	๓) ข้อ ๓.	๔) ข้อ ๔.

บทที่ ๘ โวหารในการเขียน

๑. การอธิบาย

การอธิบาย เป็นการใช้โวหารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยวิธีการดังนี้

- ๑.๑ การใช้คำนิยาม
- ๑.๒ การยกตัวอย่างประกอบ
- ๑.๓ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
- ๑.๔ การชี้สาเหตุและผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กัน
- ๑.๕ การอธิบายตามลำดับ
- ๑.๖ การกล่าวซ้ำด้วยถ้อยคำที่แปลกออกไป

๒. บรรยายโวหาร

บรรยายโวหารเป็นการใช้โวหารเพื่อมุ่งเน้นการดำเนินเรื่องโดยจะกล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

๓. พรรณนาโวหาร

พรรณนาโวหารเป็นโวหารที่มุ่งเน้นการให้รายละเอียด ภาพที่เด่นชัดและความรู้สึก โดยมีวิธีการดังนี้

- ๓.๑ การแยกส่วนประกอบ
- ๓.๒ การชี้ลักษณะเด่น
- ๓.๓ การใช้โวหารภาพพจน์

๔. อุปมาโวหาร อุปมาโวหารเป็นโวหารที่มีการเปรียบเทียบ

๕. สาธกโวหาร สาธกโวหารเป็นโวหารที่มีการยกตัวอย่างประกอบ

๖. เทศนาโวหาร เทศนาโวหารเป็นโวหารที่มุ่งเน้นการสั่งสอน

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๘ เรื่อง โวหารในการเขียน

๑. คำประพันธ์ต่อไปนี้ใช้โวหารแบบใด

ณ ร่มไม้สาละพนาสัณห์
พระนางเริ่มเจ็บครรภ์มิทันนาน
วิสาขะวันเพ็ญเพลาลิศ
บัวบุชารองพระบาทยาดราตาม

นามลุมพินีวันมหาสถาน
ประสูติกาลพระโอรสแสงดงาม
พระกุมารผู้ประเสริฐแห่งโลกสาม
บุญญายามจิตพร้อมน้อมประณต

๑. บรรยายโวหาร

๒. พรรณนาโวหาร

๓. เทศนาโวหาร

๔. สาธกโวหาร

๒. ข้อความต่อไปนี้ใช้วิธีอธิบายแบบใด

การทำห่อหมกนั้นต้องใช้เวลาาน เตรียมใบตอง เจียนใบตองสำหรับห่อ เลือกใบยอที่ไม่อ่อนเกินไปมา

ฉีกเป็นชิ้น ๆ ปลาช่อนหรือปลาช่อนแม่ น้ำที่จะนำมาทำห่อหมกต้องแลเอาแต่เนื้อ หัวกับพุงแยกไว้ต่างหาก น้ำพริกแกงที่ใช้คือน้ำพริกแกงเผ็ด แต่ไม่ใช่เครื่องเทศ กะทิคั้นเอาแต่หัว รวมเครื่องปรุงใส่ลงในอ่าง คนจน “ขึ้น” ตักใส่ใบตองห่อ แล้วนำไปนึ่งจนสุก

๑. ให้นิยาม	๒. ใช้ตัวอย่าง
๓. ชี้แจงตามลำดับขั้น	๔. เปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง

๓. ข้อความต่อไปนี้เป็นกรอธิบายแบบใด

การเดินทางในสมัยก่อนใช้เกวียนหรือช้างหรือม้าถ้าไปทางบก ถ้าเดินทางเรือก็ใช้เรือพายหรือเรือแจว การเดินทางกินเวลานาน ผู้ที่มีนิสัยทางกวีจึงแต่คำประพันธ์พรรณนาหนทางที่ผ่านไป

๑. ใช้ตัวอย่าง	๒. กล่าวตามลำดับ
๓. ชี้สาเหตุและผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กัน	๔. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง

๔. ข้อใดไม่ใช่การเขียนแบบบรรยาย

๑. ปลาหนักสามสิบกิโลกระแทกผิวน้ำเสียงดัง มันหงายท้องขึ้นมาอยู่ครู่หนึ่งก่อนพลิกกลับแล้ว ผลุบหายลงสู่ใต้น้ำ
๒. พ่อครัวรีบปิ่นขึ้นหลังคา อุ่มไ้อัดังลงมามีแก้ว หยิบผ้าขนหนูออกมาเช็ดขนให้มัน
๓. รถยนต์คันหนึ่งเลี้ยวจากถนนใหญ่เข้ามาในซอยและจอดอยู่ใกล้ปากทางหลายนาที
๔. เขายังจำใบหน้าท่าทางของเธอได้อย่างติดตา เธอเป็นคนอ้วน หน้าอิม แก้มแดงเรื่อ เหมือนดอกหงอนไก่บ้าน

๕. บทประพันธ์ต่อไปนี้ใช้โวหารชนิดใด

“ครั้นถึงเนินทรายชายทุ่ง	แว่นแคว้นแดนกรุงดาหา
จึงให้หยุดกองทัพตั้งพลับพลา	ที่ต้องนามครุฑาเกรียงไกร
แล้วบัญชาให้ตำมะหงง	ท่านจงรีบเข้าไปกรุงใหญ่
ทูลศรีปัดทราเรื่องชัย	แก้ไขอย่าให้เคืองบาทา”

๑. พรรณนา	๒. อธิบาย	๓. เทศนา	๔. บรรยาย

บทที่ ๙ ความคิดและการแสดงออก

(เหตุผลกับภาษา การอนุมาน การแสดงทรรศนะ การโต้แย้ง การโน้มน้าวใจ)

เหตุผลกับภาษา โจทย์จะถาม ๓ ประเด็น

๑. มีการแสดงเหตุผลหรือไม่(ถ้ามีต้องมีเหตุ+ผล) ไม่ใช่มีอย่างใดอย่างหนึ่ง
๒. ลำดับการแสดงเหตุผล(เหตุก่อนผลหรือผลก่อนเหตุ)
๓. ความสมเหตุสมผล

คำเตือน เรื่องนี้ให้พยายามหา คำสำคัญ ดังนี้

หลัง เพราะ เพราะว่า ด้วย เหตุที่ว่า โดยที่ = เหตุ (ข้อสนับสนุน)
 หลัง ดังนั้น เพราะฉะนั้น จึง ก็เลย = ผล (ข้อสรุป)

การอนุมาน อนุมาน = เดาอย่างมีเหตุผล

๑. **นิรนัย** เป็นการเดาที่อ้างกฎหรือหลักความจริง ดังนั้นเวลาเดาแล้วมันจะเป็นความจริง

ตัวอย่าง

- ๑) คนทุกคนเกิดมาก็ต้องตาย แม้ตัวเราเองก็ตายจากโลกนี้ไปในวันหนึ่งเป็นแน่
- ๒) อาจารย์ต้นยางเป็นคนดีมากๆเลยนะเพราะอาจารย์เป็นคนมีความกตัญญู(สัจธรรมก็คือ ความกตัญญูกตเวทียี่เป็นเครื่องหมายของคนดี)
- ๓) คุณสมบัติต้องเป็นผู้หญิงแน่ๆ เพราะเป็นป่าของคุณสมชาย (เดาจากความจริงที่ว่า ป่าต้องเป็นเพศหญิงเท่านั้น)

๒. **อุปนัย** เป็นการเดาจากสิ่งที่เห็นว่าหลายๆเหตุการณ์เป็นเช่นนั้น เราก็เลยสรุปว่ามันน่าจะเป็นเช่นนั้นซะเลยซึ่งความจริงอาจไม่ใช่ก็ได้เพราะไม่ได้อ้างจากกฎความจริงหรือสัจธรรม(แบบนี้เป็นการคาดเดาเอาหลายๆเลยให้พยายามสังเกตจากคำว่า **คง คงจะ อาจ อาจจะ น่า น่าจะ**)

ตัวอย่าง (ตัวละครและเรื่องเหล่านี้เป็นการสมมุตินะคะ)

- ๑) ใครๆ เห็นอาจารย์ต้นยางก็หลงเสน่ห์กันทั้งนั้น ฉันทว่าถ้าพี่มาริโ้วมาเจออาจารย์ต้นยางก็คงหลงเสน่ห์ไปอีกคน
- ๒) ปีที่แล้วนะอาจารย์ต้นยางออกหักวันวาเลนไทน์ เดียวปีนี้อาจารย์ก็คงออกหักอีกรอบ
- ๓) โดมและฟิล์มก็เคยเป็นแฟนกับอาจารย์ต้นยาง เวียร์ก็ยังคงเคย ต่อฮอว์โมนเองก็น่าจะเคยเป็นแฟนอาจารย์นะ

การอนุมานจากสาเหตุและผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กัน

๑. **การอนุมานจากเหตุไปหาผล** เห็นเหตุ แล้ว เดา ผล

- ลูกกบตั้งใจเรียน คงจะสอบติดมหาวิทยาลัยแน่เลย
- นางตะวัน ทำตัวน่ารัก ผู้ชายน่าจะมารักเป็นร้อยจนเลิกไม่ไหว
- อาจารย์ต้นยางสอนภาษาไทยได้มันสะใจสุด ไม่นานก็คงจะดังระเบิดเถิดเทิง

๒. **การอนุมานจากผลไปหาเหตุ** เห็นผล แล้ว เดา เหตุ

- นางแจ่มแลดูหน้าตาอิดโรย เมื่อคืนคงทำงานดึกไปหน่อย (หรือไปทำอย่างอื่นก็ไม่รู้แน่)
- อาจารย์จันทร์เพ็ญแลดูสวยขึ้น อาจารย์น่าจะ去做ศัลยกรรมที่ยันฮีมานะ
- พี่ประเสริฐนมใหญ่ขึ้นกว่าเดิมเยอะเลย พี่ประเสริฐคงจะกินยาคุมเพิ่มเป็นวันละ ๒ แผงแน่ๆ

๓. **การอนุมานจากผลไปหาผล** เห็นผลตัวที่ ๑ เดา ผลตัวที่ ๒

- นางหนุ่มห้องหกแลดูสวยขึ้นนะ เดียวก็คงมีผู้ชายมาตามจีบกันจนหัวกระไดไม่แห้ง
- เจมส์ สอบตกตั้งหลายวิชา เกรตเฉลี่ยก็คงลดลงด้วย
- หมากได้เกรตเฉลี่ยตั้ง ๓.๘๐ ยังไงก็คงจะได้เกียรตินิยมด้วยซ้ำว้เลย

การแสดงทรรศนะ

โจทย์จะถาม ๓ ประเด็นหลักๆ คือ

๑. โครงสร้าง (ที่มา/ข้อสนับสนุน/ข้อสรุป) ถามว่าอยู่ตรงไหน ส่วนไหนเป็นอะไร โดยเฉพาะข้อสรุป โจทย์ถามหาบ่อยมาก

๒. ข้อความนั้นๆ มีการแสดงทรรศนะหรือไม่ ให้สังเกตคำที่ใช้แสดงทรรศนะ เช่น **คิดว่า เห็นว่า คงจะ อาจจะ น่าจะ ควรจะ พึงจะ ขอสรุปว่า ฯลฯ**

๓. ประเภทของทรรศนะ (ระวังใน ๑ ทรรศนะ อาจมีได้หลายประเภท)

- ทรรศนะเชิงข้อเท็จจริง แสดงความเห็นทั่วไป เน้นความจริง ความเท็จ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ทรรศนะเชิงนโยบาย เน้นการเสนอแนะสิ่งต่างๆ เช่น แผนงาน โครงการ ข้อควรทำ เป็นต้น
- ทรรศนะเชิงคุณค่าหรือค่านิยม เน้นการตัดสินว่าเป็นอย่างไร ดี/ไม่ดี ควร/ไม่ควร เหมาะ/ไม่เหมาะ

การโต้แย้ง

การโต้แย้ง ใช้ความรู้จากเรื่องทรรศนะมาเชื่อมโยง เพราะการโต้แย้งคือการแสดงทรรศนะที่ต่างกั นนั่นเอง

Key Words แสดง การโต้แย้ง = แต่ แต่ทว่า มิใช่ ใช่ว่า ไม่ว่า หาก

โจทย์จะถามเกี่ยวกับประเด็นการโต้แย้ง บ่อยมากๆ นั่นก็แปลว่าเขาชอบให้เราตั้งชื่อหัวข้อการโต้แย้ง นั่นเอง จ๊ะ

การโน้มน้าวใจ

โจทย์จะถามเกี่ยวกับกลวิธีการในการโน้มน้าวใจและสารโน้มน้าวใจ

กลวิธีการโน้มน้าวใจมี ๖ วิธี คือ

- ๑. แสดงความน่าเชื่อถือของบุคคลผู้โน้มน้าวใจ
- ๒. แสดงความหนักแน่นของเหตุผล
- ๓. แสดงให้ประจักษ์ถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมกัน
- ๔. แสดงทางเลือกด้านดีและด้านเสีย
- ๕. สร้างความสรรชาแก่ผู้รับสาร
- ๖. เราให้เกิดอารมณ์อย่างแรงกล้า

สารโน้มน้าวใจ มี ๓ ประเภท คือ

- ๑. คำเชิญชวน
- ๒. โฆษณาสินค้าและบริการ
- ๓. โฆษณาชวนเชื่อ

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๙ เรื่อง ความคิดและการแสดงออก

(ภาษากับเหตุผล การอนุมาน การแสดงทรรศนะ การโต้แย้ง การโน้มน้าวใจ)

๑. คำขวัญข้อใดแสดงเหตุผล

๑. ลูกมาก จะยากจน	๒. เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า
๓. น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ	๔. เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ

๒. ข้อใดมีเนื้อความไม่สมเหตุสมผล

๑. ประเพณีรับน้องใหม่ควรอนุรักษ์ไว้ เพราะเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานานแต่ต้องเป็นไปในทางสร้างสรรค์
๒. การเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้าจะช่วยปลูกสำนึกให้เกิดความรักและภูมิใจในชาติ
๓. การปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดจะช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุได้มาก
๔. การออกกำลังกายในตอนเช้าดีต่อสุขภาพ เพราะเป็นช่วงเวลาที่คนไม่พลุกพล่านมากนัก

๓. ข้อความต่อไปนี้ไม่มีโครงสร้างการแสดงเหตุผลตามข้อใด

(๑) ความสนุกเกิดจากใจและกายที่สอดคล้องกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว / (๒) ใจอยากสนุก ร่างกายไม่เป็นใจ ก็นึกสนุกไม่ได้ / (๓) ในทางกลับกัน ร่างกายพร้อมที่จะสนุกใจไม่เป็นไปด้วย ก็หมดโอกาสสนุก

๑. (๑) เป็นข้อสรุป (๒) และ (๓) เป็นข้อสนับสนุน
๒. (๑) เป็นข้อสนับสนุน (๒) และ (๓) เป็นข้อสรุป
๓. (๑) และ (๓) เป็นข้อสรุป (๒) เป็นข้อสนับสนุน
๔. (๑) และ (๓) เป็นข้อสนับสนุน (๒) เป็นข้อสรุป

๔. ข้อใดเป็นการแสดงเหตุผลด้วยวิธีนัย

๑. นุชเคยยากจนมาก่อนจึงรู้ค่าของเงินมากกว่าศรียที่ร่ำรวย
๒. จอมแจ่มชอบฟังนิทาน ดังนั้นเมื่อโตขึ้นน่าจะชอบอ่านหนังสือ
๓. เจือมีความกตัญญู ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีคุณธรรมอันประเสริฐ
๔. เรื่องรองเป็นคนขาดวิจรรย์ญาณ เรียนมาจากระบบที่ไม่ส่งเสริมความคิด

๕. ข้อใดเป็นอนุมานแบบอุปนัย

๑. กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ถ้าใครฝ่าฝืนจะถูกปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
๒. ปลาหูเป็นอาหารทะเลที่มีคุณค่าทางอาหารสูง สัตว์ทะเลอื่นๆ ก็น่าจะมีคุณค่าทางอาหารสูงด้วย
๓. มลพิษทางน้ำมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำและผู้คน ผู้อยู่ริมน้ำจึงต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา
๔. ปรากฏการณ์เอลนีโญมีผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ปีหน้าประชากรโลกจึงต้องประสบภาวะขาดแคลนอาหารแน่นอน

๖. ข้อใดเป็นการอธิบายจากผลไปหาเหตุ

๑. พี่ชมแล้วให้ตรมระบบกาย ด้วยเจ้าสายสุดใจมิได้มา

- ๒. เห็นลมอื้อจะใคร่สื่อสารสั่ง ถึงร้อยซึ่งคุ้มเคยถนอม
 - ๓. ประจบจนถึงตำบลบ่อโคก ยามวิโยคออกซื้อก็ครีอู
 - ๔. พี่จากจรดวงใจมาไกลเซย ไ้ออกเอยแทบพั่งเหมือนฝั่งชล
๗. ข้อความต่อไปนี้ใช้วิธีอนุมานแบบใด

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศไทย เพราะยังไม่สามารถเก็บขยะมูลฝอยต่างๆ ไปกำจัดได้หมด มีขยะมูลฝอยตกค้าง ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและเกิดผลกระทบต่อสุขภาพผู้คน

- ๑. อนุมานจากเหตุไปหาผล
- ๒. อนุมานจากผลไปหาเหตุ
- ๓. อนุมานจากเหตุไปหาเหตุ
- ๔. อนุมานจากผลไปหาผล

๘. ข้อใดใช้ภาษาแสดงทรรศนะ

- ๑. พวกเราทุกคนขอแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเข้าค่ายพักแรมของโรงเรียน
- ๒. พวกเราทุกคนขอยืนยันว่าโรงเรียนต้องจัดให้มีการเข้าค่ายพักแรม
- ๓. พวกเราทุกคนต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการเข้าค่ายพักแรม
- ๔. พวกเราทุกคนเห็นว่าโรงเรียนควรจัดให้มีการเข้าค่ายพักแรม

๙. การโฆษณาบริการในข้อใดมีการโน้มน้าวใจแฝงอยู่ด้วย

<p>๑.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>คลินิกปากน้ำ</p> <p>รับสมัครแพทย์</p> <p>เงินเดือน ๑๐,๐๐๐ บาท + คอม + ที่พัค</p> <p>โทร. ๐-๓๔๕๖-๖๕๔๑</p> </div>	<p>๒.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>แม่ช้อยครัวไทย</p> <p>บริการอาหารไทยใน - นอกสถานที่</p> <p>รสชาติดั้งเดิมแบบชาววังชวนลิ้มลอง</p> <p>โทร. ๐-๒๓๔๕-๖๐๐๐</p> </div>
<p>๓.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>เป็นเจ้าของธุรกิจสุขภาพ</p> <p>คู่กับงานประจำ</p> <p>เริ่มต้น ๒-๓ ชม. / วัน</p> <p>ทำงานด้วย FAX , Tel. Internet ฯลฯ</p> <p>โทร. ๐-๕๒๑๓-๗๘๖๔</p> </div>	<p>๔.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>สถาบันกวดวิชาเลิศวิทย์</p> <p>รับสมัครครูพิเศษหญิง</p> <p>ปริญญาตรี ไม่จำกัดสาขา</p> <p>รักการสอนเด็ก</p> <p>โทร. ๐-๘๙๒๕-๓๑๔๔</p> </div>

บทที่ ๑๐ การวิเคราะห์และวิจารณ์สาร

การวิเคราะห์สาร หมายถึง การแยกแยะเนื้อหาที่อ่านหรือฟังออกเป็นส่วน ๆ

เช่น การวิเคราะห์โครงสร้าง วิเคราะห์ลักษณะคำประพันธ์ เป็นต้น

การวิจารณ์สาร หมายถึง การพิจารณาสารอย่างละเอียด สามารถตีความสารโดยใช้เหตุผลประกอบการพิจารณา

การวิเคราะห์และวิจารณ์สาร หมายถึง การแยกแยะองค์ประกอบของสารและพิจารณาอย่างละเอียดโดยใช้เหตุผล

■ การวิเคราะห์สาร

- ลักษณะคำประพันธ์ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง ขาว บทความ ฯลฯ
- อ่านจับใจความ สามารถตอบได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร กับใคร อย่างไร ฯลฯ
- พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียด หาใจความ และผลความ
- พิจารณากลวิธีในการนำเสนอสาร

■ การวิจารณ์สาร

- พิจารณาเนื้อความ หาใจความหลัก
- ตีความจากเนื้อหา หาจุดมุ่งหมายในการส่งสาร อารมณ์ ความคิดของผู้ส่งสาร
- พิจารณาสาร หาแนวคิดหลัก และแนวคิดเสริม

ตัวอย่างข้อสอบบทที่ ๑๐ เรื่อง การวิเคราะห์และวิจารณ์สาร

๑. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

อาหารญี่ปุ่นที่เด่น ๆ คือ ปลาซึ่งมีโปรตีนที่ดีกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่นเพราะมีโอเมก้า ๓ ซึ่งช่วยลดอัตราเสี่ยงต่อโรคหัวใจและโรคหลอดเลือด และยังมีวิตามิน เกลือแรมมากอีกทั้งอาหารญี่ปุ่นมักใช้สาหร่ายเป็นส่วนประกอบหลักซึ่งมีทั้งโปรตีน ไอโอดีนและใยอาหารสูง จึงช่วยเรื่องการย่อยและระบบขับถ่าย

๑. อาหารญี่ปุ่นมีคุณค่าทางโภชนาการสูง

๒. อาหารญี่ปุ่นให้โปรตีนสูงกว่าอาหารชาติอื่น

๓. อาหารญี่ปุ่นช่วยรักษาโรคต่าง ๆ ได้

๔. อาหารญี่ปุ่นช่วยควบคุมน้ำหนักได้

๒. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของผู้แต่งคำประพันธ์ต่อไปนี้

บ้านเมืองลำบากยากเข็ญ

หนุ่มสาวยังเล่นขายข้าวของ

บ้านเมืองเร่งหาปัญญาครอง

หนุ่มสาวยังฉลองไม่เลิกรา

ขึ้นอุดมศึกษายังทากร

โลกแข่งขันสกปรกไม่ร่อท่า

พวกกินเมืองย่อมยินดีปรีดา

เมืองนี้นักศึกษาไม่ยอมโต

๑. ต้องการเห็นนักศึกษาเป็นปัญญาชนที่แท้จริง

๒. ต้องการให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรม

๓. ชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันบ้านเมืองอยู่ในภาวะวิกฤต

๔. ชี้ให้เห็นปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง

๓. ข้อใดแสดงเจตนาที่ชัดเจนที่สุดของข้อความต่อไปนี้

ขวานไทยไม่มีด้ามนำไปใช้ย่อมไร้พลัง คนไทยไม่เคยแบ่งข้างไทย แหก จีน ฝรั่งเศสที่เถลิงเมืองไทยได้ร่มบรม โปธิสมภาร พระเจ้าอยู่หัว พระราชินีทรงห่วงใย ลูกเอยหลานเอยล้วนคนไทย มาสร้างฝันวันใหม่ให้ขวานไทยใจหนึ่งเดียว

๑. ชี้ให้เห็นความสำคัญของแผ่นดินไทยทุกส่วน	๒. ย้ำให้สำนึกในพระมหากษัตริย์คุณ
๓. กระตุ้นให้คนไทยมีความหวัง	๔. เตือนให้คนไทยรักสามัคคี

๔. ผู้กล่าวข้อความต่อไปนี้มีจุดประสงค์ตามข้อใด

ต้นไม้น้อย ๆ ยังให้ออกซิเจนแก่โลก ดอกไม้สวย ๆ ยังให้ความเพลิดเพลินแก่มนุษย์ ผีเสื้อและนกกาบินไปมา ยังให้ความสบายตาแก่ผู้พบเห็น เราเกิดมาชาติหนึ่งจะไม่ทำอะไรแก่แผ่นดินที่เราเกิดมาบ้างหรือ

๑. ให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรของโลก	๒. ให้รู้จักบุญคุณของธรรมชาติ
๓. ให้ทำตนให้มีประโยชน์ต่อส่วนร่วม	๔. ให้เห็นประโยชน์ของสรรพสิ่งในโลก

๕. ข้อความต่อไปนี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

วัยรุ่นจะรักเพื่อนมาก เพราะมองเห็นว่าเพื่อนมีปัญหาคล้ายกับตนเอง จึงมักเห็นอกเห็นใจกัน และมักคิดว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ จึงได้พยายามเกาะกลุ่มกันเอง พุดคุยกันเอง ปรีกษากันเอง พ่อแม่หลายคนไม่เข้าใจไปตำหนิว่าเห็นเพื่อนดีกว่าพ่อแม่ จึงทำให้น้อยใจและโต้ตอบกลับมา เกิดเป็นความขัดแย้งในครอบครัว

๑. ให้ผู้ใหญ่เข้าใจวัยรุ่น	๒. แสดงความเห็นใจวัยรุ่น
๓. แสดงพฤติกรรมของวัยรุ่นในแง่ลบ	๔. แก้ปัญหาการคบเพื่อนของวัยรุ่น

๑๐. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดไม่อาจอนุมานได้

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวจึงไม่แน่นแฟ้นเท่าที่ควร

๑. ครอบครัวส่วนมากพ่อแม่ทำงานนอกบ้าน
๒. พ่อแม่ไม่มีเวลารับฟังปัญหาของลูก
๓. สมาชิกของครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกันน้อย
๔. เวลาส่วนใหญ่ของลูกอยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน

เสริมลักษณะนาม

กรรไกร ขลุ่ย.....ขอ.....เลื่อยค้อน.....
 ขวาน.....งาช้างปราสาท(ไทย)มงกุฏ*.....
 สังข์ขาหยั่ง.....จักรเย็บผ้าธง
 ซ้อนส้อมอ้อมจันทร์อ้อปสรคนหล่อ
 ธนบัตร.....พระบรมราโชวาท.....ยักษ์.....ขาหนีบ.....
 ไซ้เทียนพรรษากระจกเงาอนุสาวรีย์
 รักแร้ตะปูผ้าป่าภิกษุ
 โลงศพชิง.....แคนวงเล็บศาลพระภูมิ
 รัยยมตะใบ

เสริมการอ่านออกเสียง

๑. กรกฏาคม

ก. กะ-ระ-กะ-ดา-คม

ข. กา-ระ-กะ-ดา-คม

ค. กะ-รัก-กา-ดา-คม

๒. กกุธภันท์

ก. กะ-กุด-พัน

ข. กะ-กุด-ทะ-พัน

ค. กะ-กุ-ทะ-พัน

๓. กรณียกิจ

ก. กะ-ระ-นี-ยะ-กิด

ข. กระ-ระ-นี-ยะ-กิด

ค. กอ-ระ-นี-ยา-กิด

๔. กลไก

ก. กน-ละ-ไก

ข. กน-ไก

ค. กะ-ละ-ไก

๕. กลวิธี

ก. กน-วิ-ที

ข. กน-นะ-วิ-ที

ค. กน-ละ-วิ-ที

๖. กรรมาธิการ

ก. กั้น-มา-ที-กาน

ข. กัม-มา-ที-กาน

ค. กาม-มา-ที-กาน

๗. กุลสตรี

ก. กุน-ละ-สัด-ตรี

ข. กุน-สะ-ตรี

ค. กุน-ละ-สะ-ตรี

๘. กัลปาวสาน

ก. กั้น-ปาว-วะ-सान

ข. กั้น-ละ-ปาว-วะ-सान

ค. กั้น-ละ-ปา-วะ-सान

๙. ขัดสมาธิ

ก. ขัด-สะ-มา-ที

ข. ขัด-สะ-หมาด

ค. ขัด-สะ-หมา-ที

๑๐. คณนา

ก. คัน-นะ-นา

ข. คน-นะ-นา

ค. คา-นะ-นา

เสริมข้อสอบแบบโหดร้าย

๑. ข้อใดไม่ใช่ธรรมชาติของภาษา

๑. ภาษาของสังคมหนึ่งอาจถูกสังคมอื่นยืมไปใช้และสร้างความเจริญให้สังคมใหม่นั้นได้
๒. ผู้ใช้ภาษาสามารถแต่งประโยคใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ทุกวันแม้จะไม่ใช้ประโยคที่เคยเรียนมาจากพ่อแม่
๓. ภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมายการศึกษาภาษาพูดจะทำให้รู้ลักษณะที่แท้จริงของภาษา
๔. ผู้ใช้ภาษาสังคมหนึ่งจะสามารถเข้าใจภาษาของสังคมอื่นได้ถ้าภาษานั้นมีระบบการเขียนที่แน่นอน

๒. ข้อใดมีคำที่ประกอบด้วยเสียงสระประสมทุกคำ

๑. เพ็ญฟ้า ร่ำรวย เสียหน้า	๒. มัวหมอง เชื่อใจ เลิศล้ำ
๓. เปรี๊ยะปาก เกรอะกรัง พร่ำเพรื่อ	๔. เรื่องราว เพื่องพลัง้า แทนพิมพ์

๓. ข้อใดมีคำตายน้อยที่สุด

๑. ทั้งไพร่นายรายเรียงกันเรียดไป	ตัดใบไม้มุ่งเหมือนหลังคาบัง
๒. พระเปรมปรดีดีใจอยู่ในพัศตร	มิให้ประจักษ์คนทั้งหลาย
๓. คำโบราณท่านผูกถูกทุกสิ่ง	เขาว่าลึงจงหอมมันพองขน
๔. เสพอาหารหวานควาเมื่อคราวยาก	ล้วนของฝากเพื่องพู่ค้อยชูขึ้น

๔. ข้อใดไม่มีคำที่มาจากภาษาเขมร

๑. โปรตเอื้อเพื่อแก่เด็กและคนชรา	๒. เราจะไปรับหลานสาวที่สถานีบางซื่อ
๓. นวนิยายเรื่องนี้ดำเนินเรื่องได้กระชับดี	๔. เขาเป็นคนเจ้าสำราญมาตั้งแต่ยังหนุ่ม

๕. ข้อใดใช้ภาษาระดับทางการ

๑. การกลับคำให้การของผู้ต้องหา มีผลอย่างยิ่งต่อกระบวนการสอบสวน
๒. จนถึงขณะนี้การปฏิรูปการศึกษาไทยยังไม่เป็นรูปเป็นร่างเท่าใดนัก
๓. รัฐบาลแถลงว่านับแต่บัดนี้เป็นต้นไปจะจริงจังกับการแก้ปัญหาความยากจน
๔. เพราะความไม่สันถัดต่อการเมืองเป็นผลให้บ้านเราต้องเปลี่ยนรัฐมนตรีอยู่เสมอ

๖. ข้อใดจำเป็นต้องใช้คำต่างประเทศ

๑. ราคาน้ำมันดีเซลและเบนซินขึ้น ๆ ลง ๆ ตามกลไกการตลาด
๒. รัฐบาลประกาศก้าจัดคอร์รัปชั่นให้หมดไปจากประเทศไทย
๓. ยักษ์ใหญ่มือถือทุ่มโปรโมชั่นใหม่ ๆ เฉือนกันดุเดือด
๔. เวลาขับรถต้องคาดเซฟตี้เบลต์ทุกครั้ง

๗. ข้อใดเป็นคำประสมทุกคำ

๑. บ้านเรือน พ่อแม่ ลูกหลาน	๒. ขาดเหลือ บ้านนอก อ้วนพี
๓. ห่อหมก ข้าวดี บ้านพัก	๔. กล้วยไม้ เสื่อคลุม แผ่นเสียง

๘. ข้อใดไม่มีคำซ้อน

๑. ธรรมดาเกิดมาเป็นสตรี ชั่วดีคงได้คู่มาสู่สม
๒. ตาปะขาวเฒ่าแก่แก่กันมา พร้อมนั่งปรีक्षाที่วัดนั้น
๓. ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา จะหลบลี้นีหน้าไปทำไม
๔. แสนรโหโอาหารนำสบาย หญิงและชายต่างกลุ่มประชุมกัน

๙. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

๑. พลความ นาฏศิลป์ สรรพสัตว์	๒. ชลบุรี ธนบัตร พิธีกร
๓. ราชดำเนิน สหกรณ์ ชิวประวัติ	๔. ยุทธวิธี คริสตจักร เอกภาพ

๑๐. ข้อใดเป็นประโยคสมบูรณ

๑. ภาษาไทยพัฒนามาตลอดเวลา	๒. ประเทศชาติบ้านเมืองของเรา
๓. เด็กหญิงตัวเล็กผิวขาวคนนั้น	๔. ทะเลสาบข้างหมู่บ้านเจ้าพระยา

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. ๒๕๔๑. ระบบเสียงภาษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวรรรณ พันธุมธธา. ม.ป.ป. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิ่มนวล หาญทงศ์. ๒๕๔๑. การแต่งคำประพันธ์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และไพบุลย์ ดวงจันทร์, ๒๕๒๗, ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. ๒๕๓๒. การใช้ภาษาไทยในวงราชการ. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- ไพบุลย์ ดวงจันทร์. ๒๕๔๒. การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๙, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๑. วรรณลักษณะวิจารณ์ เล่มที่ ๑. กรุงเทพฯ : ศุภสภาคลาดพร้าว.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. ๒๕๒๐. โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วินัย ภูระหงษ์. ม.ป.ป. “วรรณคดีกับความงามทางวรรณศิลป์”, มนุษย์กับความงาม. กทม:วิชัยพาณิชย์ และการพิมพ์
- อุปกิตศิลปสาร, ๒๕๓๑, หลักภาษาไทย, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
